

UwUwUwUhU

40Ռ. ՏԱՐԻ ԹԻ 34 (1984) ՀԱՐԱՅ, ՍԵՊԵՄԵՆՏ 5, 2020
VOLUME 40, NO. 34 (1984) SATURDAY SEPTEMBER 5, 2020

Պաշտօնաթերթ
Ա. Գ. Հայակինան Կոստյան թերթ
Արևմտան Ամերիկայի

MASSIS Weekly
1060 N. Allen Ave., Suite 101
Pasadena, California 91104

ՄԵՐ ԱՆԿԻՒԴՆԵՐ

Յաջորդ
Հանգրուանը
Բանավէճերը

Անցեալ Հինգաբբի աւարտեցաւ Հանրապետական կուսակցութեան համագումարը, որ կը յաջորդէր շաբաթ մը առաջ տեղի ունեցած Դեմոկրատներու համագումարին։ Երկու կուսակցութիւններու պարագային ալ այս տարուայ համագումարները կը տարբերին իրենց նախորդներէն։ Համաճարակի պատճառաւ չկային հսկայ մարզադահլիճներ՝ հազարաւոր պատգամաւրներու, համակիրներու եւ հրաւիրեալներու ներկայութեան։ Չկար տօնական մթնոլորտ՝ գոյնզգոյն գլխարկներով, պաստառներով ու փուչիկներով։ Դեմոկրատականներու միջոցառումը տեղի ունեցաւ առցանց գրեթե անբողջութեանը։ Հանրապետական գործիչներու մեծ մասը իրենց ելոյթները ունեցան առանց ժողովուրդի ներկայութեան, ի բացառեալ Փոխ նախագահ Մայք Փէնսին, որ խօսեցաւ մի քանի հարիւր հրաւիրեալներու առջեւ։ Նախագահ Թրամփը միակն էր որ, իր ճառը արտասանեց Սպիտակ Տան պարտեզին մէջ, մօտ երկու հազար հոգիներու ներկայութեան։

Ղենոկրատներու համագումարին ելոյթ ունեցողները շեշտը կը դնէին այն իրողութեան վրայ որ, Թրամփի վերընտրութեամբ կը վտանգուի Ամերիկայի ժողովրդավարութիւնը: Անոնք կը յիշեցնէի, թէ ինչպէս Թրամփկանտեսէր ընդունուած նորմերը, կը խախտէր օրէնքները, հարցականի տակ կ'առնէր ընտրութիւններու արդիւնքները եւ պետական կառույցներու դեկապրներէն կը պահանջէր հաւատարմութիւն՝ իր անձին, ու զանոնք կ'ենթարկէր իր քաղաքական շահերուն:

Սիւ կողմէ, Հանրապետական-
ները կը յայտարարէին որ, տարբեր
քաղաքներու մէջ տեղի ունեցող բո-
լորի ցոյցերը եւ անոնց ընկերակցող
անկարգութիւնները, արդիւնք են Ղե-
մոկրատներու վարած քաղաքակա-
նութեան: Թրամփի կը խստանայ որ,
Վերընտրուելով ինք պիտի գայ
«կարգ ու կանոն» հաստատելու:

Սինէ փոխադարձ այս ամբաս-
տանութիւնները կը շարունակուին,
յաջորդ կարեւոր հանգրուանը Սեպ-
տեմբերին եւ Յոկտեմբերին տեղի
ունենալիք երեք նախագահական
եւ մէկ փոխ-նախագահական քա-
նայիլքներն են:

Ժամանակէ մը ի վեր, դեմոկրա-
տ քաղաքական շրջանակներ խոր-
հուրդ կու տային Պայտընին, չմա-

Պաքուն Վերստին Զրեմլինէն Պարզաբանում Կը Պահանջէ Հայաստանին Ձենքի Մատակարարումներու Առնչութեամբ

Պաշտօնական Պաքուն ամենա-
բարձր մակարդակով վերատին պար-
զաբանում կը պահանջէ Քրեմ լի-
նէն՝ Հայաստանին մատակարարուող
գէնք-գինանա՞թերքի վերաբերեալ:

«Տրուած պատասխանները
մեզ չեն գոհացուցած», - յայտա-
րարած է Ասրպէջճանի նախագահի
օդնական՝ Հիքմեթ Հաճիելու:

Ատրպէջանի Միլ Մեծլիսի
պատգամաւոր, Եւրոպական Խոր-
հուրդի Խորհրդարանական Վեհա-
ժողովի մօտ ատրպէջանական պատ-
ուիրակութեան ղեկավար՝ Ազա Կու-
լիեւ այս մասին ծաւալուն յօդուած
հրապարակած է Ռուսական «Խո-
թըրֆաքս»-ին մէջ: «Ատրպէջա-
նը մշտապէս ձգտած է Ռուսաստա-
նի հետ իր յարաբերութիւնները
զարգացնել այնպէս, որպէսզի կող-
մերէն որեւէ մէկու շահերը չտու-
ժեն: Աշխարհաքաղաքական կարե-
ւորութիւն ունեցող բազմաթիւ որո-
շումներ կայացնելու ժամանակ,
Ատրպէջանը գործած է առաւելա-
գոյնս անկեղծ այդ գիծը պահելու
համար, մինչդեռ, ցաւօք, Ռուսա-
տանէն մէր յարք մը սպասելիքնե-

Դայաստան կը բանակցի ՍՈՒ-30ՄՄ կործանիչներու նոր խնբաքանակ ապահովել

բը չարդարացան», - ըստ է Միլի
մեծ լիսի պատգամաւորը:

Հարցը շաբաթներ առաջ ան-
ձամբ նախագահ՝ իհամ Ալիեւ
բարձրացուցած էր ուստի գործն-
կերոջ՝ Վլատիմիր Փութինի հետ
հեռախօսազրոյցի ժամանակ: Պաշ-
տոնական Պաքուն հաղորդած էր,

որ Ալիեւը դժգոհած է, թէ Յուլիսին Հայ-ատրպէջանական սահմանին վրայ արձանագրուած բախումներէն յետոյ Ռուսաստանը շուրջ 400 թոն ռազմական նշանակութեան բեռ ուղարկած է Հայաստան՝ Ղազախիստանի, Թուրքմենիստանի եւ Իրանի տարածքներով։ Հստ ատրպէջանական կողմին՝ Ալիեւը ընդգծած է, որ Փութինի հետ հեռախօսագրոցի հիմնական նպատակը եղած է արդարութեան ապահովութեան համար։

Ծառ.դ էջ 5

ՊԵՏԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐ ՊԱՐԳԵԼՄԵՐ՝ ՏԱԼՈՒՂԵԱՆ ՄԱՐՏԵՐՈՒ ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒՄ

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան ելոյթ կ'ունենայ պարզեւատրման
առարկողութեան դնեարին

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեա-
նի գլխաւորութեամբ՝ Օգոստոս
28-ին, Սարդարապատի յուշահա-
մալիքին մէջ Հանդիսաւոր պար-
մաններով տեղի ունեցաւ Տաւոշ-
եան մարտերու հերոսներու պար-
սեւատոման առաօռութիւնո:

«Յուլիսեան յաղթական մարտերով մենք թեւակոխել ենք պատմական մի նոր շրջափուլ, որտեղ Հայաստանի ռազմաքաղաքական, տարածաշրջանավիճ կշիռն ու նշանակութիւնը մեծացել են, բայց մեծացել են նաև մարտահրաւէրները եւ պատասխանատուութիւնը: Այդ պատասխանատուութիւնը մեզնից պահանջում է գերմարդկային

արարողութիւնն այն մասին է, որ
գերմարդկացինը մեզ համար այ-
լեւս մարդկացին է, առօքէական,
աշխատանքացին, եւ մեր այսօր-
ուայ պարգեւատրուղները դրա-
վառ ապացուցն են, դրա օրինակը
եւ առհաւատչեան», իր ելոցթին
մէջ ոսաւ Փատինեան:

Տաւուշեան մարտերու աշ-
խոյժ գերակատարներէն 16 զին-
ծառայողներ պարզեւատրուեցան
«Մարտական խաչ» առաջին աս-
տիճանի, 55 զինծառայողներ՝
«Մարտական խաչ» երկրորդ աս-
տիճանի շքանշանով։ Նիկոլ Փա-
շինեանի միջնորդութեամբ զօրա-
վար՝ Ռուբէն Սանամեան պարզե-
ւատրուեցաւ Ազգային Հերոսի կո-
չումով։ Հայրենիքի շքանշանով։

Տինքը Սպաննող
Թուրք Ազգայնականի
Բանտարկութիւնը
Չորս տարիով
Երկարաձգուած է

Ամիսներ առաջ մամբուլով
տարածուած տեղեկութեան համա-
ձայն, 2007 թուականի Յունուար
19-ին պոլսահայ մտաւորական,
«Ակոս» պարբերականի Հիմնադրիր
խմբագրապետ՝ Հրանդ Տինքը
սպաննող թուրք ազգայնական
Օկիւն Սամասթ մօտ օրերուն
պէտք էր դուրս ելլէր բանտէն:
«Ակոս»-ի փոխանցումով՝ Սամա-
թը եւս 4 տարի կը մնայ բանտ
կալանավայրի պահակներուն վրայ
յարձակելու, անոնց սպառնալու եւ
վիրաւորելու համար:

Տիրաւոլովու ասար. Տինքը սպանելու համար 13
տարի 5 ամիս ազատազրկման դա-
տապարտուած Սամասթի պատժա-
ժամկետի աւարտին աւելի քան մէկ
տարի մնացած էր, սակայն ան
կրնար պայմանական վաղաժամկե-
տով պատ արձակուիլ արդէն այս
ամիս: Չնայած անոր պատժաժամ-
կէտը հնարաւոր էր, որ երկարագ-
ուեր, Տինքի գործով անցեալ տարի
անոր առաջարպուած մէկ այլ՝
«յանցաւոր խմբաւորման անդա-
մակուս» «մէսառանոր»:

**Այս մասով դատարանը դեռ
որոշում է կալագուցած:**

Հարզարոյց ՍԴՀԿ Կեդրոնական Վարչութեան Քարտուղար Ալեքսան Քէոշկերեան Յետ Եթէ Պէտք է Դուրս Գանք Մեր Ապրած Լիբանանից՝ Մեր Վերջին Հանգրուանը Պէտք է Լինի Հայաստանը

«Առաջին Լրատուական»-ի
զրուցակիցն է Սոցիալ Դեմոկրատ
Հնչակեան Կուսակցութեան կեդրո-
նական վարչութեան քարտուղար,
լիբանանաբնակ Ալեքսան Քէոշ-
կերեանը:

-Պարոնքենչկերեան, ինչիրավիճակ է հիմա Լիբանանում:

- Իրավիճակը պէտք է դիտարկել մի քանի հարթութիւննե-

սարկում սր քամու չարթությունս ու
ը վրաց: Նախ՝ քաղաքական իրա-
վիճակի մասին. դուք գիտէք, որ
հզօր պայմանական մէկ շաբաթ յետոյ
կառավարութիւնը հրաժարական
տուեց: Այս պահին Լիբանանում
գոյութիւն չունի կառավարութիւն:
Հիմա խորհրդակցութիւններ պէտք
է լինեն, որպէսզի վարչապետ նշա-
նակուի, եւ այդ նոր վարչապետը
հաւաքի իր վարչակազմը, իր աշ-
խատանքային թիմը՝ սայ քաղա-
քական իրավիճակի մասին: Ինչ
վերաբերում է պայմանական մէկ շաբաթ յետոյ
տեղի ունեցող զարգացումներին եւ
պայմանական հետեւանքներին, ապա
նախ՝ նշեմ, որ պայմանական մէկ շաբաթ յետոյ
էր նաև հանգանակում գտնուող
12 պահեատներում ամոնիումի նիտ-
րատի բունկման: Անգամ վարկած

կամ, որ ամոնիուլմի նիտրատը ամբողջութեամբ գողացուած է կամ դուրս է եկել ինչ-որ ձեւերով։ Պայմիւնը զնահատում են ծօտաւորապէս 700 տոննա, որը ոչնչացրեց Բէրլութի 1/3-ը։ Այս պահի դրութեամբ քաղաքի 1/3-ն անբնակելի վիճակում է։ Աւելի քան 300 հազար բնակիչներ անօթեւան են, փողոցներում են կամ ապրում են ազգա-

- Յայաստանում լիբանանահայերի Յայաստան վերադառնալու շուրջ աշխատանքներ են իրականացւում, փաթեթներ են պատրաստում։ Յայտնի է, որ արդեն վերադարձողներ եղել են։ Ինչ են ակնկալում լիբանանահայերը Յայաստանի իշխանութիւնից, եւ այս փաթեթից օգտողները շատ կը լինեն այս փուլում։

կանոների, բարեկամների մօտ: Ինչ վերաբերում է հայկական համայնքին, այն առաջին օրից իր օժանդակութիւնն է բերել նրանց, որոնք կարիքաւոր են: Այսինքն՝ առանց խորականութեան օգնութիւններ բաժանուեցին՝ լինի մննդամթերք, լինի աջակցութիւն, վէրքերի բուժում եւ այլն: Իսկ այսօրուայ դրութեամբ կիլիկիոց կաթողիկոսութեան օժանդակութեամբ հայ համայնքի կարիքաւոր ընտանիքներին բաժանուել է միանուագումար 2 ամսուաց համար: Այդ գումարները պէտք է վճարուեն իւրաքանչիւր հայ ընտանիքի: Դրա կողքին ստեղծուել է լիբանանահայութեան վերականգնումի մարմին, 3 կուսակցութիւնների, 3 կրօնական համայնքների, Հայ Օգնութեան Խաչի, Հայկական Կրթական Բարեսիրական Սիութեան եւ Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան կողք-կողքի գալով: Այդ մարմնի գլխաւոր առաքելութիւնը պէտք է լինի բոլոր տուժած մեր հայրենակիցների կացարանների վերանորոգումը կամ դրան նպաստե-

- Հայաստանից օդանաւերեկան, օժանդակութիւններ բերեցին, եւ այդ օդանաւերով մի քանի հարիւր լիբանանահայեր հայրենադարձուեցին հայրենիք: Նրանք ՀՀ քաղաքացիներ են: Այսօրուայ դրութեամբ կայ այսպիսի մօտեցում, որ ներգաղթեն դէպի Հայաստան: Երբ որ Զարեհ Սիհնանեանն այստեղ էր, մենք այս հարցը շատ մանրամասնօրէն քննարկեցինք նրանք հետ: Շատ մեծ դժուարութիւններ կան՝ երկկողմանի: Մի կողմից այստեղ կան դժուարութիւններ, միւս կողմից՝ ՀՀ կառավարութիւնը ունի դժուարութիւններ: Նրանք, ովքեր ուզում են վերադառնալ հայրենիք, այս վերջինն շրջանում տնտեսական ճգնաժամի պատճառով նրանց բոլոր ունեցուած քններն արժէզգրկուեցին: Աւելի պարզ բացատրեմ. երբ մէկ դոլարն արժեր 1500 լիբանանեան լիրա, իսկ այսօր մէկ դոլարն արժի մօտ 7500 լիբանանեան լիրա:

Այսինքն՝ բոլոր մեր հայրենակիցների ունեցուած քը, եկամուտները արժէզգրկուեցին 5 անգամ:

Այսինքն՝ եթէ մէկն այստեղ ունէր որոշ գումար եւ մտածում էր, որ պէտք է զնար Հայաստան եւ այդ գումարով ինչ-որ աշխատանք աներ, ինչ-որ գործ ձեռնարկեր, այս հնարաւորութիւնը նուազել է 5 անգամ։ Մրան գալիս է աւելանալու այն, որ լիբանանեան բանկերը մէր փողերը մեզ չեն տալիս։ Պատկերաւոր ասած, այդ գումարներն արգելափակուած են բանկերում, մէնք չենք կարողանում մէր փողերը վերցնենք, որ կարողանանք դրանով ինչ-որ մի բան ձեռնարկել։ Այսինքն՝ եթէ մէկը բանկում ունէր 100 հազար դոլար, բանկը թոյլ է տալիս ամսական հանել 200-500 դոլար։ Ընդ որում՝ այդ գումարը տալիս է ոչ թէ դոլարով, այլ լիբանանեան դրամով։ Մտացւում է, որ հայրենադարձութեան ցանկութիւնը կայ, սակայն հայրենադարձութեան համար նիւթական կարողութիւնները արդէն շատ նուազել են մեր հայրենակիցների մօտ։ Մարդիկ ուզում են տեղափոխուել Հայաստան, սակայն արդէն իրենք իրենց միջոցներով չեն կարող դա անել։ Զարցի միւս կողմն այն է, որ մեզ մօտ այսպիսի մի մօտեցում կայ. այն անձինք, որոնք ուզում են լրել Լիբանանը, մէնք նրանց ուղղորդում ենք միայն ու միայն Հայաստան, այլ ոչ Ամերիկա, Եւրոպա եւ այլն, սակայն Հայաստան գնալն էլ ունի իր դժուարութիւնները՝ տնտեսական, սոցիալական, բնակուելու վայրի, աշխատանք գտնելու եւ այն։

Ինչպէս Կազմակերպել Հայրենադարձութիւն՝ Ժամանակակից Մօտեցումներ Եւ Պատմութեան Դասեր

**Հասրաթեան-Մինասեան հիմ-
նադրամի Մինասեան կեղրոնը 2019
թուականին յայտարարել էր պատ-
մագիտական հետազօտութիւնների
իրականացման դրամաշնորհային
մրցոյթ: «Վերակիմաստաւորելով 20-
րդ դարի հայոց պատմութիւնը»
ծրագրի յաղթողներից է Հնագի-
տութեան եւ ազգագրութեան ինս-
տիտուտի առաջատար գիտաշխա-
տող Միհրան Գալստեանը: Նա հե-
տազօտում է ժամանակակից աշ-
խարհում մեծ հայրենադարձու-
թիւն կազմակերպելու հնարաւո-
րութիւնը:**

Սիհրան Գալստեանի խօսքով,
արդէն ուսումնասիրութիւններ կա-
տարուել է Լոս Անձելոսի հայկա-
կան համացքի տարբեր խմբերի
հետ, աշխատութեան հեղինակը փոր-
ձել է հաւաքել կարծիքներ հայրե-
նադարձութեան վերաբերեալ, պար-
զելու համար դրա հնարաւոր ուղի-
ներն ու խոչընդոտները: Անդրա-
դարձ կը լինի նաեւ 20-ր դարի
հայրենադարձութեանը: Արդեօք
հնարաւոր է կազմակերպել մեծ
հայրենադարձութիւն՝ հարգի պա-

**տասխանը Միհրան Գալստեանի
աշխատութեան առանցքում է:**

«Մեծ հայրենագալաքծութիւն
կազմակերպելու հնարաւորութեան
մասին հարցին պատասխանելու
համար մենք կատարել ենք երկ-
րորդային փաստաթղթերի վեր-
լուծութիւն եւ դուրս ենք բերել
այն բացերը, որը առկայ էր հայ-

Արցախը Ընդունած է Լիբանանին ժամանած Առաջին Երկու Հայրենադարձ Ընտանիքները

Արցախի Հանրապետութեան նախագահ Արշակ Յարութիւնեան հրաւիրած է աշխատանքային խորհրդակցութիւն՝ նույնագույն լիքանանահայութեան ցուցաբերուող աջակցութեան ծրագրերուն:

Զեկուցումով հանդէս եկած է Լիբանանի հայկական համայնքին նիւթական օգնութիւն ցուցաբերելու աշխատանքները կազմակերպող եւ համակարգող աշխատանքային խումբի ղեկավար, Արցախի նախագահի գլխաւոր խորհրդական եւ յատուկ յանձնարարութիւններով դեսպան Ռուտակ Հիւսնունցը:

Ան տեղեկացուցած է, որ Լիբանանէն Արցախ ժամանած են առաջին երկու հայրենադարձ ընտանիքները, որոնց կացութեան համար ստեղծուած են բոլոր պայմանները: Անոր խօսքով՝ բացի պետական պիտումներից պահանջներով:

Մի միջոցներէն, օրերս յատկացուած 25 միջ իոն դրամ օժանդակութենէն, Արցախի կառավարութեան մարդասիրական օգնութեան արտապիտմէի հաշուկն հաւաքագործած է աւելի քան 17 միջիոն դրամ, եւ անիկա աւելցնելու համար կիրականացուին տարբեր նախաձեռ նութիւններ:

Նախագահ Յարութիւնեան շեշտած է, որ, թէեւ չափազանց կարեւոր է պահպանել լիբանանի հայկական համայնքի իբրեւ կայացած զաղթօճախի ամբողջականութիւնը, որուն իր ուժերու ներածին չափով կը նպաստէ նաեւ Արցախի կառավարութիւնը, այնուամենայնիւր, բոլոր մեր այն հայրենակիցները, որոնք ցանկութիւն կ'ունենան տեղափոխուելու, պատրաստ են ընդունելու եւ ապահովելու կացարանով, աշխատանքով, ինչպէս նաեւ ընկերացին այլ երաշխիքներով:

ԲԺԻՇԿ ՅԱԿՈՐ ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆԻՆ ՇՆՈՐՀՈՒԵցաւ Ազգային Հերոսի Բարձրագոյն Կոչում

Հայաստանի նախագահ Արմէն Սարգսեանի համանագիրով բժիշկ Յակոր Յովակիմեանին շնորհուեցաւ Ազգային հերոսի բարձրագոյն կոչում՝ բազմաթիւ մարդկային կեանքեր փրկելուն եւ անոր տարած երկարամեայ անձնուրաց աշխատանքին համար:

«Հիմք ընդունելով վարչապետին միջնորդութիւնը՝ համաձայն Սահմանադրութեան 136-րդ յօդուածին, ինչպէս նաեւ «Հայաստանի Հանրապետութեան պետական պարգևներու կոչումներու մասին» օրէնքի 5.3-րդ յօդուածի առաջին մասին, առողջապահութեան զարգաց ման գործին մէջ Հայաստանի Հանրապետութեան մասու ցած բացառիկ ծառայութիւններու, սրտի բարդ վիրահատութիւններ իրականացնող նորարարական բժշկական կեղրոն ստեղծելու եւ մեծաթիւ նոր մասնագիտներ պատրաստելու, բազմաթիւ մարդկային կեանքեր փրկելու եւ երկարամեայ անձնուրաց աշխատանքի համար բժիշկ Հրայր Սահակի Յովակիմեանին պարզեւածրել Հայրենիք շքանշանով», կ'ըսուի համանագիրին մէջ:

«Հայրենիքի Շքանշան»ը կը յանձնուի երկրի պաշտպանութեան, իրաւակարգի ամրապնդման բնագաւառներուն մէջ, ինչպէս նաեւ ազգային նշանակալի արժեքներու

ստեղծման գործին մէջ Հայաստանի Հանրապետութեան մասուցած համազգային նշանակութիւն ունեցող բացառիկ ծառայութիւններուն համար: «Հայրենիքի Շքանշան»ով պարզեւածրուած անձը կը նկատուի Հայաստանի ազգային հերուստ:

Տարեսկիզբին առողջապահութեան նախարար Արսէն Թորոսեան ինսդրած էր վարչապետին՝ նախագահին առաջարկել բժիշկ Հրայր Յովակիմեանը «Հայրենիքի Շքանշան»ով պարզեւածրել:

Բժիշկ Հրայր Յովակիմեան առաջին Ազգային հերոս բժիշկն է եւ 19-րդ անձը, որ արժանացած է այդ բարձրագոյն կոչումին:

Զեր Ծանուցումները Վստահեցէք «Մասիս» Շաբաթաթերթին

Փարիզի Մէջ Պղծած Են Կոմիտասի Յուշարձանը

Հայ-ատրպէճանական սահմանային յուլիսան իրավիճակին ետք, բովանդակ աշխարհի մէջ սկսած են տարածութիւն հայկական յուշարձաններու նկատմամբ վանտալիզի դէպքերը: Մասնաւորապէս այս անգամ վանտալին երանութիւն մարդաբանագործ պարիզի մէջ պղծած է օգտատէր Անժելա Գժորեանը, հայտարակելով նաեւ կոմիտասի յուշարձանը: Ֆէյսապուքի իր էջին մէջ գրած է օգտատէր Անժելա Գժորեանը այս մասնաւորապէս գործութիւնը: Այս մասնաւորապէս գործութիւնը կոմիտասի արձանին վրայ գրած են «Կեղծիք է»:

Վանի Բնակիչները Կը Պահանջեն Վերականգնել Լիմ Կղզիի Ս. Գէորգ Հայկական Եկեղեցին

Թուրքիոյ քաղաքացիները, Վանի գրոսաշրջութիւնը գարգացնելու նպատակով, իշխանութիւններէն կը պահանջէն վերականգնել վանայի լիճի ամենամեծ լիմ կղզիի Սուլբ Գէորգ հայկական եկեղեցին: Վանի բնակիչները համար կը քաղացնէ կրօնական զբանաշրջութիւնը տեսական համար կը քաղացնէ նպատակութիւններ:

Եկեղեցիները:

11-րդ դարուն սկսած Սուլբ Գէորգ եկեղեցւոյ շինարարութիւննը աւարտած է 1305-ին: 1766-ին աւելցուած են ժամատունը, մատուռը եւ քահանայատունը: Մինչեւ 1918 գործած վանական համալիրը աւելի ուշ ենթարկուած է գանձունակութիւններուն:

Լիմ կղզիին դիմաց գտնուող եացըքայս թաղամասի բնակիչները կը պահանջէն վանական համալիրի շինութիւններու վերականգնման եւ լիմ կղզիի կրօնական զբանաշրջութիւնը գարգացնելու անհրաժեշտութեան մասին:

Այս կղզիւը կը հայորդ է նաեւ, որ անցեալ տարի «Ռեամի կազեթէ» պաշտօնաթերթին մէջ հրապարակուած էր ուղարքիոյ նախագահ էրտողանի որոշման համար, վանայի լիճի չորս ամենամեծ կղզին երեքը, լիմ կղզին ներառեալ, ընդգրկուած են բնական արգելոցի տարածքին մէջ:

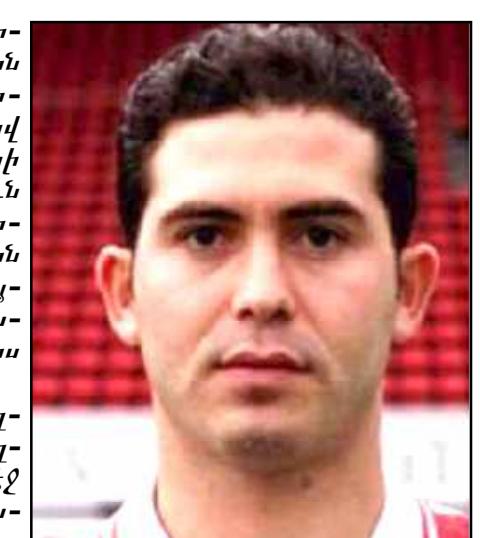
Հստ աւանդութեան գրիգոր Լուսաւորիչ 4-րդ դարուն լիմի մէջ հրամանած է լիմի անապատը, ուր 14-րդ դարու սկզբնաւորութեան գտնուած են Սուլբ Աստուածածին, Սուլբ կարապետ եւ Սուլբ Գէորգ:

Հայուհի մը Առաջնութիւն Շահած է Թուրքիոյ Զիավարութեան Մրցաշարքին

Պոլսոյ «ժամանակ» օրաթերթէն կ'իմանանք թէ պոլսահայ համայնքի արժեքաւոր երիտասարդուհիներէն նայիրա Սէրթշիմէքը, վերջերս տեղի ունեցած ձիավարութեան մրցաշարքի մը արդիւնքով, տարիքային դասաւորման մէջ առաջնութիւն շահած է: Այ զաւակն է շրջանի ականաւոր համայնքային գործիչ Սարվէն Սէրթշիմչէքի: Այս առթիւ Պոլսոյ Հայուհ պատրիարք Տէլ Սահակ Ալք. Մաշալեան, հնադիման մը ընթացքին բարձր գնահատեց անոր մարմանամարզի մէջ արձանագրած յաջողութիւնը: Այ միեւնոյն ժամանակ վաստական յայտնեց որ Նայիրան ապագային եւս յաջողութիւններ կ'ունենայ ուսման եւ մարմանամարզի ընդգաւառներուն մէջ:

Ականաւոր Հայ Մարգիկը Արկածահար

Մահացած է իրանահայ ֆուտապոլիս Սէրժիկ թէյմըուրեան: Այ մասին թէհրանի առաջնորդարանի հաղորդագրութեան մէջ ըսուած է: «Ցաւով Ուրբաթ, 28 Օգոստոսին, թէհրանի մէջ 46 տարեկանին իր մահկանացուն կնքեց, իրանահայ յայտնի ֆութապոլիս, ժամանակի մարզական կեանքին մէջ վայլուն մարզիկ՝ Սէրժիկ թէյմուրեան: Մահուան պատճառը ինքնաշարժի արկածն էր: Այ շուրջ մէկ ամիս մահացունի (քոմա) մէջ եղած է»:

Սէրժիկ թէյմըուրեան մաս կազմած է իրանի «Արարատ» եւ «Կսթեղլալ» ու ինչպէս նաեւ Գերմանիոյ մէջ «Մայն»ի խումբին ու իրանի ազգային հաւաքականներու կազմերուն:

ՅԵՒԱԳԻԽՈՒԹԵԱՆ ՔԱՆԱՐԿՈՒՄԸ Եւ Լիբանանեան Տագնապը - 4

Ծ.Խ. Օզուտոս4-ին Պէյրուրի ահաւոր պայքումը եւ Լիբանանի ապագային մասին հարցադրումներու հեղեղը, առիթը հանդիսացան մեր արխիտիկն մէջէն դուրս հանելու 44 տարիներ առաջ մեր գրած մէկ յօդուածաշարիք, խորագրուած՝ «Յեղափոխութեան բնարկումը եւ Լիբանանեան Տագնապը», որ յաջորդական 6 թիւերով լոյս տեսած էր Պէյրուրի «Արարատ» օրաթերթին մէջ, 1976-ի Փետրուար-Մարտ ամիսներուն: Յօդուածաշարիք վերցին թիւով մենելիք ներկայացնելիմեր խորհրդածութիւնները, որ ի՞նչ հիմքներու վրայ կարելի պիտի ըլլայ կառուցել ապագայ Լիբանանը: «Մասիս»ի այս եւ յաջորդական թիւերով պիտի վերատպենի այդ յօդուածաշարիքը, որմէ ետք պիտի տանի մեր ներկայի խորհրդածութիւնները:

ՅԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՏԵՐ ԴԱԻԻԹԵԱՆ

Դժուար է որոշել թէ երբ
յեղափոխութիւն մը կ'աւարտի:
Արդեօ՞ք կարգ մը ղեկավարներու
սպանութեամբ, թէ տարբեր պայ-
մաններու մէջ: Սակայն յստակ է թէ
երբ կիրքերը կը մարդին ու երկիրը
կը հանդարտի, ապա այս կը նշա-
նակէ թէ ան վերջացած է: Այսպի-
սով հասարակ քաղաքացին կ'եր-
թաց իր գործին, ծայրացեղը կը
զսպուի, կարգ մը ուրիշներ ներում
կը ստանան, ուրիշ մաս մը երկիրը
կը ձգէ, կեանքը կը կանոնաւորուի:

Ուրեմն երբ յեղափոխութիւնը
վերջ դատած է, ապա կարգ մը
մարդուկ (ընկերաբաններ, պատմա-
բաններ եւ ուրիշներ) կը փորձեն
անկէ դաս մը հանել, կշռել անոր
լաւ ու գէջ կողմէերը, օգուտներն ու
վնասները եւալլն: Երբ ակնարկ մը
նետենք աշխարհի մեծ յեղափո-
խութիւններուն վրայ, կը տեսնենք
թէ անոնց մեծամասնութիւնը սկսաւ
է անոնց կայութեան կամ ծառաց առաջ

Երջանկի ու հանգիստ ապագայ մը
կերտելու հեռանկարներով եւ սա-
կայն վերջացաւ նոր ուժի ու
դրութեան երեւումով, որ իր կար-
գին սկսաւ սկիզբէն փնտռել այդ

ապագան: Ուրեմն շատեր հարց կու տան արդեօ՞ք ինելացութիւնն է որ նոյն ժողովուրդի զաւակները իրա- րու միջեւ կուիւներ մղեն պարզա- պէս ուժի փոխանակման մը հա- մար: Արդեօ՞ք կարելի չէ որ կոռւե- լու, քանդելու եւ սպաննելու փո- խարէն մարդիկ իրար քով գան ու խաղաղ միջոցներով փորձեն իրենց ապագան կերտել: Վերջապէս ո՞ւր հասցուցած են մեզի մինչեւ հիմա կատարուած ու կատարուող հա- րիւրաւոր յեղափոխութիւնները: Անոնց ներկայացուցած գաղափար- ները բոլորն ալ անցեալի դիւզաց- նութիւններ դարձած են (ի բա- ցառեալ «անդասակարգ ընկերու- թիւն» գաղափարականը): Մարդ- կային մեծագոյն դժբախտութիւնը կը կայանայ այն իրականութեան մէջ, որ մարդ արարածը տեւաբար կը կրկնէ անցեալի սխալները, փո- խանակ փորձելու անոնցմէ դասեր քաղելու:

Հիբանանեան տագնապը մա-
սամք կը միշեցնէ իրլանտական
տագնապը, Ֆրանսական Մեծ թե-
ղափոխութիւնը, Հնդկական Փա-
քիստանեան տագնապը եւ Սպան-
իոյ քաղաքացիական պատերազմը,
եւ սակայն միաժամանակ իր ամ-
բողջութեանը մէջ, կը տարբերի
անոնցմէ: Այս իրականութիւնը խո-
չընդուտներ կը յարուցանէ, յստակ
եղրակացութեան մը յանդելու մեր
փորձին առջեւ: Ուստի եւ մենք
յարմար դատեցինք մեր յօդուա-
ծաշարքին Ա. մասով քննարկումի
ենթարկել կարգ մը նշանաւոր
յեղափոխութիւններ, անոնց ընդ-
մէջէն կարգ մը դասեր քաղելու
նպատակաւ: Վաստահաբար մեր ըն-
թերցողները հոնկէ հանեցին շատ
մը նմանութիւններ, որոնք ուղղա-
կի կապ ունէին մեր բոլորած

տագնապին հետ: Խուսափելու համար կրկնութիւններէ, կրնանք համառօտակի ըսել, թէ այն կէտերը զորս նշեցինք «Յեղափոխութեան Կանխանշաններ» հատուածին մէջ, զրեթէ ամբողջութեամբ նոյնն են Լիբանանի պարագային: Գալով այս տագնապին ծագման, արդեօ՞ք դաւադրութեան մը արդիւնքն էր, թէ դիպուածի, այս պիտի փորձենք բացայացնել գալիք տողերուն մէջ: Հոս միայն կը նշենք, թէ նախկին երեսփոխան Մաաքուֆ Մաատի սպաննութիւնը եւ Ապրիլ 13ի դէպքը, եղան անմիջական պատճառները այս յեղափոխութեան կամ քաղաքացիական պատերազմին ծագման: Իսկ գիտնալու համար թէ ինչ հոլովոյթ ստացաւ տագնապը, կրնանք անվարան ապաւինել թիւսիդիտէսի վկացութեան: Վերջապէս գալով տագնապի աւարտին, ապա այս մասին պիտի անդրադառնանք այս բաժնի վերջաւորութեան:

Ուրեմն անցնելով մեր վեր-
լուծումին, մասամբ դիւրացնելու
ու յատակացնելու համար զանիկա,
բաժնենք զայն երկու մասերու.
Ներքին եւ Արտաքին:

II. ՏԵՐԵԲԵԿ ԳԵՏԻ ԽԱՂՈՎՅ

1840ին, կմիր Պէշիր Բ.

տօնազգրկումէն ետք, Լեռնալիբա-
նանի մէջ, տիւրզիներու ու մարո-
նիներու միջեւ ծայրը տուին
խլրտումներ, որոնք 1845ին յանգե-
ցան Երկրին երկուքի բաժանման,
սահման ունենալով Դամակոսի
ճամբան: Այս բաժանումը, կը կար-
ծէին շատեր, պիտի խաղաղեցնէ
շրջանը: Բայց հակառակը պատա-
հեցաւ ու 1860ին անոնց միջեւ
ծագեցաւ Երկրորդ կրօնական կորիւ
մը, որ իսկականին մէջ իրեն մե-
նաշնորհ դիրքերը պահպանել ու-
զող աւատապետներու կողմէ հրահր-
ուած էր: Ասոր յաջորդեց Միւթա-
սարիֆաթի շրջանը (որ Եւրոպա-
կան տէրութեանց բերած լուծումն
էր), ուր աւատապետներուն իշխա-
նութիւնը դարձաւ համանգքային:
Այսպիսով, օտար ուժեր, միշտ վառ
պահելով համայնքային պատկանե-

լիութեան գաղաքարը, զբէթէ ան-
կարելի կը դարձնէին ազգային
միասնականութեան մը ստեղծումը
եւ պահպանումը; Վրայ հասաւ Հա-
մաշխարհային Ա.Պատերազմը, որու
վերջաւորութեան Օսմանեան Կայ-
ուութիւնը փուլ եկաւ, ու արաբնե-
րը, որոնք մինչ այդ անկախու-
թեան յոցերով տարուած էին,
ինքզինքնին գտան ֆրանսայի ու
Անգլիոյ տիրապետութեան տակ:
Հոսէ որ զօրացան արդէն իսկ թափ
առած ազատագրական երկու պայ-
քարներ: Արաբ ազգայնականու-
թեան շարժումը եւ Լեռնալիքանա-
նի անկախութեան շարժումը
(առաջնորդութեամբ քրիստոնեա-
ներու, որոնց գլխաւորն է Պատրի-
արք Հուայէք, եւ կարգ մը ուրիշ
քաղաքական մարդիկ): Հոս պէտք է
նշել թէ Պատրիարք Հուայէքի երազն

Էր տեսնել իրականացումը Մեծ Լիբանանի մը, որ իր մէջ ընդգրկէր Լեռնալիբանանէն բացի, Թուրքովին, Պէքաան ու Հարաւը (Սայտա, Սուր) որովհետեւ Լեռնալիբանանը ինքնին չէր կրնար տոկալ որպէս անկախ ու ինքնաբաւ պետութիւն։ Այս երազը իրականացաւ 1920 թուին, Մեծն Լիբանանի հոչակումով, որը սակայն ծնունդ տուաւ հակամարտութեան մը։ Արդարեւ իսլամները որոնք Լեռնալիբանանի հինգ առ հարիւրը կը կազմէին, Մեծն Լիբանանի ստեղծումով կազմեցին 40 առ հարիւրը։ Իսլամ բնակչութիւնը, այդ ժամանակ, այս կարգադրութենէն գոհ չմնաց, որովհետեւ ան աւելի փարած էր Արաբական ազգայնական շարժումին քան Արեւմուտքին, ու եթէ նշենք թէ, հակառակ այս փոփոխութեան քրիստոնեայ տարրը պահեց իր առանձնաշնորհումները, ապա կը հասկնանք թէ ինչո՞ւ համար իսլամ տարրը ինքզինք խաբուած զգաց։ Հակառակ ասոր, յաջորդ քսան տարիներու ընթացքին երկու կրօնքներուն միջեւ փոխ յարաբերութիւնները զարգացան, ու որոշ հոգեկան միասնականութիւն մը ստեղծուեցաւ անոնց միջեւ։ Ապա անոնք միասնական ջանքերով յաջողեցան տիրանալ Լիբանանի անկախութեան, Նոյեմբեր 22, 1943ին։ Անկախութեան դիմաւոր երկու դէմքերուն, Պշարա կը Խուրիի ու Ռիատ Սոլհի (մանաւանդ այս վերջինին) երազն էր հիմնել Ազգային Գոյացութեան ամուր հիմերով Լիբանան մը։ Նախագահ Ֆուատ Շեկտատ Շեհապ այս գծով բաւական մէծ դեր խաղցաւ եւ սակայն Սէյման ֆրանժիի շրջանը եկաւ քանդելու այս իրագործութիւնը։

Ուրեմն կիբանանի խնդրին բուն էութիւնը կը կայանայ, ինչ-պէս Պատէմ էլ ժըսր ըսած է, «Երկու իրերամերժ յարաբերութիւններու մէջ»: Խալամ զանգուածը կիբանանը կը նկատէ Արաբ ազգին մէկ ան բաժանելի մասը եւ ուրեմն կ'ըսէ թէ կիբանանի ապագան կապուած է Արաբ ազգին ապագալին հետ: Մինչ քրիստոնեալ (մանաւանդ մարոնի համայնքը) զանգուածը փարած է կիբանանը մէկուսացնելու գաղափարին, կը վախնայ արաբականացումէ, ուստի եւ իր սերտ կապերը կը պահէ Արեւմտուքին հետ, որ իր երաշխաւորն է ու իրեն տուած է առանձնաշնորհումներ: Ու այնքան ատեն որ կացութիւնը կը մնայ այսպէս, կիբանանը չենք կրնար բառին բուն առումով «Հայրենիք» կոչել եւ կիբանանցին՝ «Քաղաքացի»: Որովհեւտ հոն տիրողը համայնքային դաշնակցութիւն մըն է, ուր համարակին պատկանելիութիւնը

աւելի շեշտուած է քան քաղաքացիութիւնը: Ու ամէն փորձ որ կը միտի փոխել այս դրութիւնը, որուն հիմք կը կազմէ 1943ին ազգային բերանացի ուխտը կը հանդիպի մեծ դժուարութիւններու: Սակայն բոլորին յատակ պէտք է ըլլայ, որ 1943ի Լիբանանը, 1976ի Լիբանանը չէ: Անցեալ երեսունէ աւելի տարիներու ընթացքին, հսկայական փոփոխութիւններ պատահած են թէ Լիբանանի թէ Միջին Արեւելքի ու թէ ամբողջ աշխարհի մէջ: Ընդդրկելով ամէն տեսակի մարզեր, ըլլայ ընկերային, քաղաքական, տնտեսական, մշակութային եւայն: Ու Լիբանանի մարոնիթ ղեկավարութիւնները անտեսած են ու կ'անտեսեն այս բոլորը: Դառնանք պատմութեան ու ականջ տանք թումաս Աքուինասի (13րդ դարու իտալացի աստուածաբան ու փիլիսոփայ), որ հետեւեալը կ'ըսէ. «Մարդկային օրէնքը յառաջ եկած է բնութեան օրէնքին եւ մարդկային օրէնքն ալ պէտք է նմանապէս փոփոխութեան ենթակայ ըլլայ ու քայլ պահէ մարդկութեան յառաջընթացին հետ»: Սակայն կ'աւելցնէ ան. «այս մէկը չի նշանակեր որ օրէնքները ամէն վայրկեան փոփոխութեան պէտք է ենթարկուին, այլ միայն այն ատեն երբ անոնց փոփոխութիւնը անհրաժեշտ է, ու հակառակ պարագային կրնայ մեծ դժուարութիւններու դուռ բանալ»: Իսկ 14րդ դարու Արաբ մեծ պատմագէտ ու ընկերաբան Իպն Խալտուն կ'ըսէ, թէ պատմութեան մեծ սիսալներէն մէկը անտեսումն է այն փոխակերպութեան որ դարերու ընթացքին կը կատարուի մարդկութեան վիճակին մէջ: Այս փոխակերպութիւնները տեղի կ'ունենան գրեթէ աննկատելիօրէն ու կը նմշմարուին միայն սակաւաթիւ մարդկութեան վիճակին մէջ: Տարբեր խօսքով, աշխարհի ու ժողովուրդներու գոյավիճակը, անոնց սովորութիւնները, մտածումներն ու վարուելակերպերը, անխախտ չեն մնար, այլ կը փոխուին ժամանակին հետ, ու չկայ ուժ մը որ կարենայ կասեցնել այս փոխակերպումը:

Ուստի լաւագոյն գործը պիտի ըլլար քայլ պահել այս փոխակերպութիւն հետ ու այսպիսով ապահովել խաղաղ երթ մը: Ուրեմն երբ կրեանանի մարոնիթ զեկավարութիւնը (մանաւանդ իր նախագահը) փոխանակ իր դիրքերուն վրայ ամուր մնալու ու մերժելու որեւէ փոփոխութիւն (մանաւանդ երբ այս փոփոխութիւնը անցեածքելի է) փորձէր հասկացողութեան եղր մը գտնել դարուս պահնաջներուն հետ, ապա երկիրը այս վիճակին չէր հասներ:

(Հառունակեւի - 3)

ՄԱՍԻՆ ՀԱՐԱՄԱԹՐԹ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԿՏՐՈՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly

Enclosed a check for (one year)

* \$50,00 * \$100,00 (first class) for USA

\$ 125,00 (Air Mail) for Canada

\$ 250,00 (Air Mail) Overseas.

Name: _____

Address: _____

City: _____ State: _____ Zip Code: _____
Country: _____

Country: _____
Tel :----- Email: -----

massis Weekly

Volume 40, No. 33

Saturday, SEPTEMBER 5, 2020

Turkey's Actions Remain a Threat to Armenia's Security, Foreign Minister Mnatsakanyan Says

YEREVAN -- Turkey's actions remain a threat to Armenia's security Armenian Foreign Minister Zohrab Mnatsakanyan said in an interview with Russian Interfax.

The Minister said Armenia will work to further strengthen its security, including through cooperation with its partners.

"After the recent hostilities on the Armenian-Azerbaijani border the international community made numerous calls for de-escalation and an end to violence. Turkey was the only country in the region to try to bring even greater instability to the region, instead of trying to reduce tensions," the Foreign Minister stated.

"The policy of destabilization and aggression on the part of Turkey is a threat to all neighboring regions, including the eastern Mediterranean, northern Africa and the Middle East. Today Turkey is trying to export this policy of destabilization to the South Caucasus region. This is a serious concern. Turkey is pursuing an unconstructive and dangerous policy. And Turkey's actions continue to pose a threat to the security of Armenia. In this regard, Armenia will work to further strengthen its security, including through cooperation with its partners," Minister Mnatsakanyan stated.

Mnatsakanyan also said that he is ready, for his part, to continue working in the negotiation process on the Karabakh settlement.

"Of course, we are ready to meet, and of course we are ready to continue this work," he said in response to a question about whether he is ready to meet with his Azerbaijani counterpart right tomorrow and without any conditions.

In this regard, Mnatsakanyan stressed the importance of searching for compromises, ensuring security and rejecting the use of force and maximalist approaches.

"There are specific and important priorities for Armenia. For us, the issue of the status of Nagorno-Karabakh is an absolute priority. The realization of the right of the people of Artsakh to self-determination without any restrictions, ensuring real, tangible security for Artsakh is an impor-

Continued on page 4

Heroes of Victorious Battles of Tavush Honored With High State Awards and Titles

YEREVAN (Armradio) — An award ceremony for the Tavush victorious battles' heroes was held today at the Sardarapat Memorial, chaired by Prime Minister Nikol Pashinyan.

The event was attended by Artsakh Republic President Arayik Harutyunyan, His Holiness Karekin II, Supreme Patriarch and Catholicos of All Armenians, Speaker of the National

Assembly Ararat Mirzoyan, Security Council members, members of government, statesmen, army generals, commissioned and non-commissioned officers, sergeants, soldiers.

Before handing the high state awards to the servicemen of the Armenian Armed Forces, Prime Minister Nikol Pashinyan delivered a speech, in which he stated:

Armenia Strongly Condemns Azerbaijan's Degrading Treatment of Captured Armenian Officer

YEREVAN—The Armenian foreign ministry issued a statement on Thursday condemning the violation of the rights of the officer Gurgen Alaverdyan who was captured by Azeri's when got lost while checking border combat positions.

"We strongly condemn the degrading treatment of the officer Gurgen Alaverdyan, who appeared under the Azerbaijani jurisdiction on August 22. This is a flagrant and gross violation of the international humanitarian law.

By publicly violating the dignity of Gurgen Alaverdyan, Azerbaijan denies the right of the prisoners of war to be "entitled in all circumstances to respect for their persons and their honor" which is asserted by civilized humanity and enshrined in the Third Geneva Convention. Such practice represents a distinctive method of notorious terrorist organizations and, as we can observe, of Azerbaijan as well.

The dictatorial regime of Azerbaijan, while feeding its people with disgraceful propaganda and Armenophobia, covers up the serious setbacks of its armed forces in the July battles by coercing the prisoner of war to read out its sham narratives.

The fact that Azerbaijan is one of the few countries to have refused to ratify all the Additional Protocols to the Geneva Conventions also demonstrates their disregard of the international humanitarian law.

The continuous violations of international humanitarian law by Azerbaijan seriously undermine the establishment of an environment con-

ducive to peace".

On his part, Minister of Defense Davit Tonoyan said he is confident that international organizations spare no effort to return the Armenian military officer held captive in Azerbaijan back home.

"We are sure that both the OSCE and the International [Committee] of the Red Cross, relevant organizations of the UN spare no effort in order for the serviceman to be returned," Tonoyan told reporters on August 28 in parliament.

"Our preliminary assessment is that our serviceman got lost and appeared in the adversary's side. We must yet determine if he was possibly kidnapped or in whatever other conditions he appeared there. Depending on this we will work in different formats in different international organizations, although right now our demand is for at least the International Red Cross representatives in Azerbaijan to visit our serviceman. As of this moment this request hasn't been fulfilled," Tonoyan said.

President Donald Trump Praises Erdogan to Former Hostage Held in Turkey

WASHINGTON, DC - President Donald Trump ignited a tempest online for clarifying that Turkish President Recep Tayyip Erdogan had been "very good" to him, while talking to a Christian pastor who had been imprisoned by Erdogan, during the first night of the Republican National Convention, mediaite.com reports.

In a pre-taped panel where Trump spoke with several people that his administration had negotiated their release, Trump turned to Pastor Andrew Brunson, who was held over one year in a Turkish prison without charges. The Erdogan government accused him of being a spy for a Kurdish resistance group. After an attempted 2016 ouster of his regime, Erdogan instituted a

widespread crackdown on thousands of alleged conspirators, often imprisoning them based on little to no evidence.

That Trump would take time out of a hostage's story to actually praise the man who falsely jailed him for years — feeding a criticism that he coddles dictators like Vladimir Putin and Kim Jong-un — elicited prompt backlash and bitter bafflement.

Turkey Closed Airspace for Armenia-Bound German Military Aircraft in Late July

BERLIN -- Turkey denied airspace to German military plane flying to Armenia in late July, Spiegel reports.

The plane was on its route to Armenia to pick up Armenian peacekeepers serving under the German command in Afghanistan. They were to be trained by the German Defense Forces.

Spiegel reports a Turkish air traffic controller spontaneously and without any explanation refused to grant a flight permit to the German military aircraft. Germany had to send the plane

to Armenia on a longer route, using Russia's airspace, managing to transport the Armenian peacekeepers already in mid-August.

The newspaper says that it's an ordinary phenomenon for the NATO member states to grant a flight permit through each other's space. Thus, the German military calls this incident a deliberate provocation by Ankara. Spiegel also cites Turkey's attitude towards Armenia, the absence of the diplomatic relations, as well as Turkey's stance over the 1915 Armenian Genocide.

11 Die From Alcohol Poisoning In Armenia

YEREVAN -- Eleven people have died and several others have been hospitalized over the past two days after drinking bootleg alcohol in Armenia, the Ministry of Health said on Tuesday.

Three of the hospitalized individuals are in a critical condition, the ministry reported in a statement. It suggested that they were poisoned by bootleg vodka.

According to the statement, most of the victims are residents of Armavir, a town 46 kilometers west of Yerevan.

Another Armavir resident, a 50-year-old man identified as Ashot Hovsepian, was arrested on Tuesday

on suspicion of illegally producing and selling alcohol.

Armenia's Investigative Committee said it is now trying to identify other people who have bought alcohol from Hovsepian. The law-enforcement agency urged them to avoid drinking it and to cooperate with investigators.

The Ministry of Health also reported efforts to "ascertain the circle of consumers of the alcoholic beverage" sold by the suspect. Health authorities have taken samples of the beverage determine its chemical composition through laboratory tests, said the ministry.

Women to Be Involved in Militia Forces to Be Formed in Armenia

YEREVAN -- People under 70 will be recruited into militia forces to be created in Armenia, Deputy Defense Minister Gabriel Balayan told a press conference today.

Weapons will be distributed to the citizens enlisted in the militia only in case a military operation starts in a specific place or there is a threat of it.

Citizens involved in the forces will not be given weapons in peacetime, which means that armed men will not roam the city.

Women will be involved in militia forces, there will be no discrimination.

The militia units will organize civil defense, for example, evacuation of the population.

Touching upon the necessity of forming militia, Gabriel Balayan noted.

"The situation in the region is changing, we must respond to it. In addition, the activity of volunteers needs to be organized to improve the effectiveness."

One of the proposed amendments to several Armenian laws lists the tasks to be performed by the militia. In particular, the latter would have to "confront, neutralize and destroy" enemy special forces trying to strike key military and civilian facilities "deep inside the country's territory."

Turkey Declared Party to Karabakh Conflict

ANKARA — Turkey's strong support for Azerbaijan makes it a party to the Nagorno-Karabakh conflict, Turkish Defense Minister Hulusi Akar said on Thursday.

"Turkey is also a party to the conflict, standing with a brotherly state and defending its rights," Akar told the Turkish Anatolia news agency.

Successive Turkish governments have unconditionally backed Azerbaijan in the conflict, reflecting close cultural and ethnic ties between the two Turkic nations. They have refused to establish diplomatic relations with Armenia and kept the Turkish-Armenian border closed. They have provided military assistance to Azerbaijan.

Ankara voiced support for Baku in unusually strong terms during and after last month's deadly clashes on the Armenian-Azerbaijani border. The Armenian government decried the Turkish reaction, accusing Ankara of trying to destabilize the region, undercutting international efforts to resolve the conflict and posing a serious security threat to Armenia.

Akar again blamed Yerevan for the flare-up of violence which left at least 17 soldiers from both sides dead. "Armenia does not act reasonably by relying on forces standing behind it and punching above its weight," he said, apparently alluding to Russia, the South Caucasus state's main ally.

Russia's President Vladimir Putin and Foreign Minister Sergei Lavrov urged Ankara to exercise restraint in its reaction to the Armenian-Azerbaijani

hostilities when they spoke with their Turkish counterparts by phone in late July.

A few days later the Turkish and Azerbaijani militaries began joint exercises in various parts of Azerbaijan which lasted for two weeks. Akar attended the concluding session of the drills.

"We will continue to support Azerbaijan in its just struggle," the Turkish minister said on August 13.

The drills and the more aggressive statements made by Turkish leaders raised the possibility of Turkish military intervention in the Karabakh conflict. A senior official in Yerevan said on August 3 that Armenia counts on Russia's support in its efforts to counter the Turkish threat.

Armenia hosts about 5,000 Russian troops on its soil as part of close military ties between the two states.

Government to Relocate Armenian Village for Irrigation Dam

YEREVAN — Armenia's government gave on Thursday the green light for the relocation of an entire village as part of a \$71 million project to build a new reservoir and irrigation system in northwestern Shirak province.

It approved a plan to relocate Jradzor, a village 22 kilometers north of Gyumri which would be fully or partly submerged by the Kaps reservoir. Jradzor's 350 or so residents are to be resettled in a new village that will be built from scratch several hundred meters away..

The plan commits the government to providing all of them with new and free housing. This will cost the state an estimated 4.9 billion drams (\$10 million), according to Vache Terterian, a deputy minister for local government.

On December 19, 2014 a loan agreement was signed between the

Republic of Armenia and the Bank for Reconstruction and Development (KfW), which, in particular, envisages the implementation of the Construction of Kaps Reservoir and Gravity Irrigation System.

The half-built reservoir is located in Shirak region, in the Akhuryan river valley, 22 km north of Gyumri. The project includes the stabilization and rehabilitation of the Kaps dam, the construction of a reservoir with a volume of 25 million cubic meters in the first stage, with the possibility of further expansion up to 60 million cubic meters.

The construction of the Kaps reservoir on the Akhuryan river had begun in Soviet times but stopped after the catastrophic 1988 earthquake that devastated many local communities and the provincial capital Gyumri in particular.

Survey of 3000 Armenians Provides a Snapshot of Opinions in the Diaspora

LONDON -- The results of a major research on public opinion in Diaspora communities will be formally launched at an online event on 5 September.

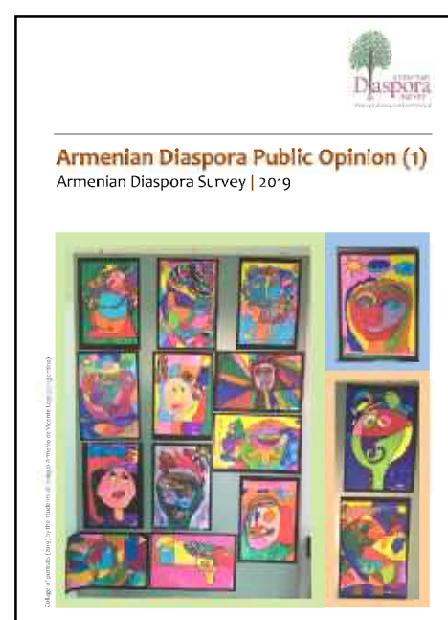
The Armenian Diaspora Survey (ADS)—the first of a three-year study project—was held in four communities in 2019: Argentina, Lebanon, Canada (Montreal) and Romania. The fieldwork took place between September and December 2019, 3000 Armenians took part in the study.

"The Armenian Diaspora Survey is an attempt to study the opinions of Armenians living in various communities around the world and aims to explore the 'ingredients' of being Armenian in the 21st century," said ADS director Dr. Hratch Tchilingirian of University of Oxford.

The research provides a snapshot of the contemporary Diaspora by studying public opinions on identity, language and culture, community engagement, and relations with Armenia.

ADS is funded by the Calouste Gulbenkian Foundation and is carried out by a team of experts under the auspices of the Armenian Institute in London.

"We are pleased that this multi-country systematic survey of the Diaspora has been done with extensive fieldwork and large participation," said Dr. Razmik Panossian, Director of the

Calouste Gulbenkian Foundation's Armenian Communities Department. "I thank all the people who were involved with and supported this research project," he added.

The 175-page full results of the 2019 study will be available for downloading for free from the ADS website: www.armeniandiasporasurvey.com.

The launch will be live streamed on Saturday, 5 September 2020 at 15:00h (London time) (Beirut & Bucharest 21:00h; Yerevan 18:00h; Buenos Aires 10:00h; Montreal & New York 10:00h; Los Angeles 07:00h) on www.facebook.com/armysurvey and YouTube: shorturl.at/dzY47.

Chris Cornell's Widow Calls on Fans to Promote and Share "The Promise" Song

Soundgarden's late frontman Chris Cornell's wife, Vicky Cornell, took to her official Instagram account to share a project that was really crucial for Chris and revealed the importance of it, metalheadzone.com reports.

In 2016, The Promise movie released featuring famous actor Christian Bale, and its topic was the Armenian Genocide. The producer of the movie asked Chris Cornell to write a song for the movie and Chris accepted the offer.

Afterward, Chris released a song for this movie with the same name two months before his death, and he wanted to be the voice for the people who suffered from hatred and injustice. The song named 'The Promise' by Chris was also nominated for Grammy Award in the Best Rock Performance category.

In the caption, Vicky Cornell mentioned how much this song mattered to Chris and said that he put his heart and soul into this song to give people hope

in the tough times. In this way, she showed how a kind-hearted person Chris is.

Also, this movie re-released on Netflix this month, and Vicky wanted help from the fans to promote this movie and the song to raise awareness about the latest project of Chris.

Here is what Vicky Cornell said:

"Please read and share. This song, project, and mission were personally important to Chris. He put his heart and soul into it to give people more hope given the hatred and injustices in the world today. It continues to be critically important to our family to fulfill his vision to #keepthepromise to #neverforget..."

Leaders in the human rights & Armenian advocacy communities successfully used the film as a tool to fortify their ongoing efforts to secure Armenian Genocide recognition in Congress.

Armenia Withdraws from Online Chess Olympiad After Appeal Was Rejected

YEREVAN — Armenia withdrew from the Online Chess Olympiad following rejection of an appeal over one of their players losing a game due to internet disconnection.

India had won the first round of matches 3.5-2.5 with captain Vidit S Gujrathi, D Harika and Nihal Sarin posting victories. While former world champion Viswanathan Anand drew his game against the Armenian No.1 Lev?? Aronian, Koneru Humpy and Vantika Agrawal suffered defeats.

The Armenians protested for a long time delaying the start of the second round of matches before withdrawing following rejection of their appeal.

"Following the disconnection of Haik Martirosyan in Match 1 of the Quarterfinal against India, Armenia filed an official appeal that was rejected by the Appeals Committee. Armenia defaulted Match 2. As a result, India is through to the semifinals," FIDE said in a tweet.

Haik Martirosyan was declared to have lost against the young Sarin on the fifth board, which led to Armenia

lodging the protest, contending that their connection was stable.

Later, Armenia's top player Aronian slammed Fide's decision to reject the team's appeal, stating that here was no problem on the Armenian side.

"As a leader of a three-times Olympic champion I feel very dissatisfied with FIDE's decision to reject our just appeal. Haik Martirosyan lost on time due to disconnection from chess.com We proved that our connection was stable," Aronian tweeted.

"And it was a problem access to chess.com, not on our side. All we asked for was to continue that game from the same position and same time. Is it too much to ask?," he further said.

Armenia's withdrawal means India advances to the semifinals, where it will face Azerbaijan.

Henrikh Mkhitaryan Joins AS Roma from Arsenal on Permanent Deal

ROME -- Henrikh Mkhitaryan has joined Roma on a permanent basis, it has been confirmed.

The attacking midfielder spent last season on loan at the Serie A side and made 27 appearances in all competitions as the capital club finished fifth in the league.

The 31-year-old had one year left on his contract with the Arsenal, but they have terminated his deal to allow him to make a free transfer to Roma.

Mkhitaryan was pictured training with Roma on Monday as they returned from their summer break before the side splits up for the upcoming international matches.

He then took to Instagram to

confirm his switch to Paulo Fonseca's side and thanked former Arsenal boss Arsene Wenger for the faith he showed in the Armenia international by bringing him to the club.

Mkhitaryan moved to north London from Manchester United in January 2018 and went on to make 59 appearances for the club. He scored nine goals and made 13 assists overall.

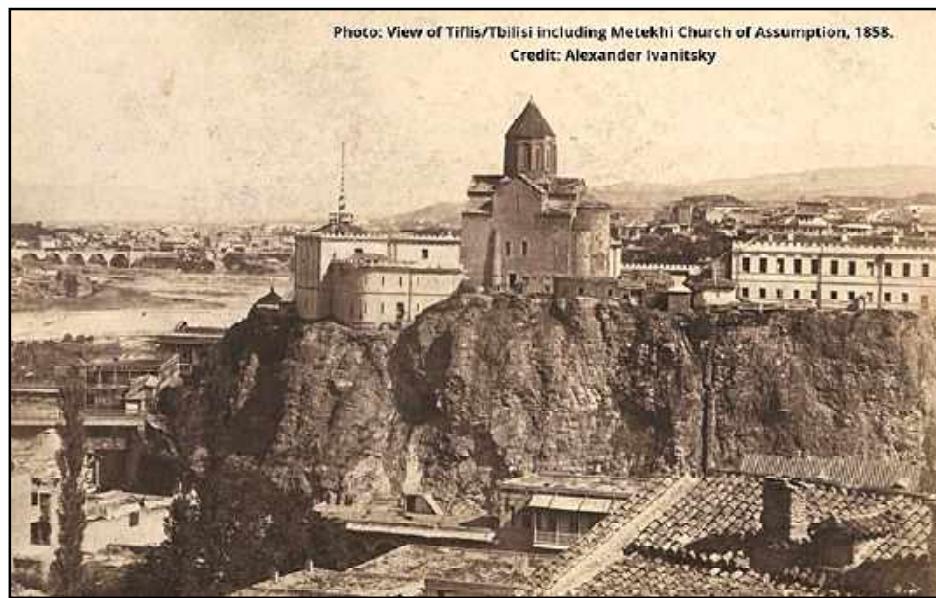
Arsenal captain Pierre-Emerick Aubameyang has sent a classy goodbye message to Mkhitaryan. They were team-mates at Borussia Dortmund before they both ended up joining Arsenal in January 2018.

Aubameyang took time to salute his 'brother' in a post on Instagram, saying: "Wish you the best mon frero."

Thanks to all of you out there, now the film is being used to teach more people than ever before about the

atrocities committed against the Armenian, Greek & Assyrian populations by the Ottoman Empire."

Webinar- From the Alexander Romance to the Base of the City of Brass: Movements of Medieval Armenian Poetry

Center for Armenian Studies at University of Michigan presents a Webinar titled "From the Alexander Romance to the Base of the City of Brass, Movements of Medieval Armenian Poetry" by Alex MacFarlane, 2020-21 Manoogian Postdoctoral Fellow, U-M. on Wednesday, September 9, 12 PM.

The Armenian "Alexander Romance," translated as early as the 5th century, was accompanied in the medieval period by short poems that heightened the sensory or emotional stakes of a scene, moralized on Alexander's actions, or fit the marvels of the world's edges into Christian Creation. These poems traveled further: into the early modern, abbreviated version of the "Alexander Romance" where new poems were composed; and into separate anthology manuscripts, where they were copied in short, standalone collections alongside hymns, poetry, or entire wonder tales. This lecture will

explore the movements of these poems, offering a guide into their fluidity and change between texts and manuscripts across the centuries.

Alex MacFarlane earned her PhD from the University of Oxford in 2020. Her dissertation titled "Alexander Re-Mapped: Geography and Identity in the 'Alexander Romance' in Armenia" examines how medieval Armenian literary traditors composed 'kafas' (short, monorhymed poems) to accompany the "Alexander Romance." Using these 'kafas', Dr. MacFarlane is able to situate the text's more fantastical parts – where Alexander journeys to the edges of the world – within a broader Christian cosmology. Dr. MacFarlane's current research interests include the translation and circulation of wonder tales in the medieval and early modern Caucasus and Middle East, especially the "Alexander Romance" and the "History of the City of Brass."

Seattle's ACYO Raises Funds for Lebanon Aid

SEATTLE -- On Saturday, August 22, the Armenian Church Youth Organization of Holy Resurrection Armenian Church of Seattle successfully completed its first fundraiser. During the one-day car wash event, the ACYO raised \$3,000 to support our brothers and sisters in Lebanon.

The parish is grateful for all the youth volunteers who worked dili-

gently with a positive attitude, and we are filled with gratitude to all who came through to support with generous hearts.

Together we can help those who are in the most need. Please keep Lebanon in your prayers!

The ACYO looks forward to holding future events so stay tuned if you missed out this time!

Angelina Pogosian

C.A.P.S. Publications

Armenian Playwrights Volume 1

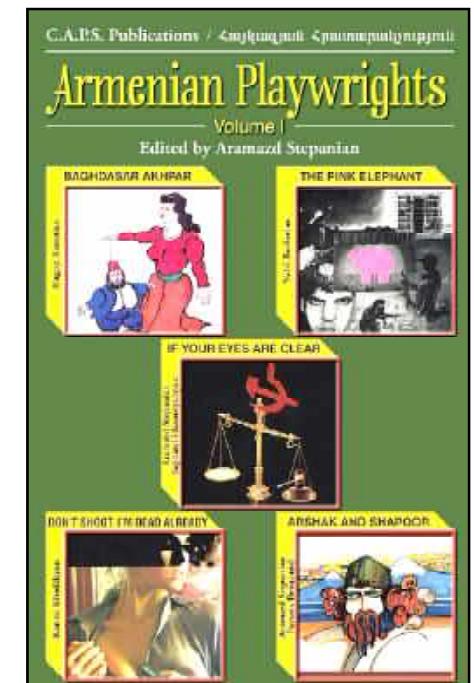
Edited by Aramazd Stepanian

This book is a collection, in English translation or adaptation, of four Armenian plays and the dramatization of a historic episode.

Baghdasar Akhpar by Hagop Baronian, the most popular play in the Armenian theatre repertoire, is a late 19th century marital comedy, with a strong satirical bent. Baghdad has found out that his wife has a lover. In the traditional society they live in, there is no question that he should be able to divorce his wife and preserve the honor of his house. But times are changing, and yet, other things remain the same...

If Your Eyes Are Clear is a drama set in the 1970's Soviet Armenia. Judge Mirbegan is in charge of a court case related to massive corruption in a state conglomerate. He is expected and urged to convict a lowly driver as the person responsible. The man has confessed anyway- in open court. But the judge is skeptical- to say the least. Pressure builds up on all sides, some openly, some quite insidiously...

In Vahé Berberian's The Pink Elephant, a group of actors are rehearsing an 'Absurd' theatre piece, amid the dire 'realities' of the Lebanese Civil War. The play opens tomorrow, but irritating late-night arguments abound: Is theatre an educational tool, or an entertainment? Should an Armenian actress take off her shirt on stage? And the committee representative still says he would have preferred a com-

edy. "You do a worthy play, and you play to empty seats".

In Kariné Khodikyan's drama, Don't Shoot, I'm Dead Already, a woman living alone, not only avoids any social contact, but is actively hostile towards all neighbors, particularly the low-life types upstairs, who seem to be having orgies- loud music and creaking beds- at least twice a week.

Arshak and Shapoor is a short, dramatized version of the story, told by the 5th century historian Pavstos Beazand, of the demise of King Arshak II of Armenia, in the hands of the Sassanid king Shapoor II.

Turkey's Actions Remain a Threat

Continued from page 1

tant priority. And we are ready to work with the co-chairs [OSCE MG - ed.] and with the Azerbaijani side to determine formulas that will allow us to compare and measure a possible compromise.

The Armenian foreign minister drew attention to another important issue that concerns Nagorno-Karabakh - full involvement of Artsakh in the negotiation process.

It is a very important issue, he said, and, among other things, is of a practical nature. "Because it will strengthen sense of ownership in relation to the negotiation process on the part of the leadership of Nagorno-Karabakh, which, being elected by the people of Nagorno-Karabakh, has a corresponding mandate to represent their interests," he stressed.

The head of the Armenian foreign policy department did not agree with the opinion that Armenia, in principle, does not really need to settle the problem with Nagorno-Karabakh thinking that the lands have been taken, and the status quo is beneficial.

"I cannot agree with this opinion. Both Armenia and Nagorno-Karabakh are interested in a stable peace in the region. This is possible by reaching a peace agreement based on compromise. Unilateral concessions are ruled out, they cannot have prospects. And we cannot be interested in situations when peace and security in the region do not have stable long-term founda-

tions. In this sense, the peace process for us has been and remains an important priority for resolving this conflict," he said.

Regarding the activities of the OSCE Minsk Group, Mnatsakanyan said that since the mid-1990s, the format of the OSCE Minsk Group co-chairs, which includes Russia, the United States and France, has been and remains the only format of the negotiation process.

"And it has produced concrete results. This is a format recognized by the international community, which includes three permanent members of the UN Security Council. Three countries that have a sufficiently strong resource – political and diplomatic - in order to implement the mediation function. The involvement of these countries remains very strong," he said.

Mnatsakanyan also said that the efforts of the Russian side were very effective. This was visible both during the events in July and before them.

"I am sure that Russia's involvement at all levels underscores the seriousness that Russia has regarding this process and the important contribution that Russia provides together with other co-chairs in the work on a peaceful settlement. Here we have no questions, and all attempts to call into question the work of the co-chairs, which, among other things, is an important deterrent in terms of escalation, as well as to put pressure on the existing format, are unacceptable," the Armenian foreign minister stressed.

Ես Հայ Եմ, Թէ Չէ՝

Ընկերային ցանցերու վրայ «հայութեան եւ հայ արմատներ ունենալու» վերաբերեալ գրութիւնները կարգ մը գրողներ դիտեցին իրեւ մահմետականացուած հայերու մերժումը եւ հայ ինքնութեան չափանիշներ բերելու իմաստով։ Սոյն գրութիւնը կը միտի ապացուցել, թէ նման հակազդեցութիւնները հայութեան փորձէ մը աւելի հայ ինքնութեան պարզաբանումին շուրջ տիրող տարակածութիւններու հետեւանք են։

ԺՊԻՏ ԱՐՄԵՆԵԱՆ

Ոչ աշխարհայեացս, ոչ ալ քաղաքական դիրքորոշումս կը յար-մարէր հօրս հետ։ Բայց իմ հայ ինքնութիւնը ձեւաւորուեցաւ հօրս միջոցաւ։ Հայութիւնը լեզու է ին-ծի համար։ Հայերէն գիրքեր, բա-նաստեղծութիւններ, օրաթերթեր, երգեր վերջապէս լեզուի միջոցաւ հաղորդուած հայութիւն մը։

Իմ հայ ինքնութիւնը բնորո-շող առաջին յատկութիւննէ անունս։ Հազուադիպօրէն քով քովի եկած հայերէնի երեք բաղաձայներ «Ժպիտ» կը բացատրեն ու նաեւ կը կազմեն իմ անունը։ Թուրքիոյ պայ-մաններու տակ հայ ինքնութիւնը շատ անգամ դեր մըն է, որ նախ կը ներկայանայ իմ անձանունով։ Շեշ-տելով կ'արտասանեմ «Ժպիտ»։ Դիմաց հարցական նայուած քով հասկնալ ջանացող անձը կը գրհաց-նեմ «Հայ եմ» ըսելով։ Այս պա-տասխանին ընկալումն ալ նոյնը չէ բոլորին մօտ։ Կան մակերսային «ՈՇ», հայ հարեւան մը ունի եւ շատ կը սիրէի», կան անգիտակից-ներ «Օտար է՞ք» հարցնող եւ կան ցեղապաշտներ «Քաւ լիցի» ըսող-ներ։ Այս երեք բաղաձայնով կրկին ու կրկին կը լիշեմ եւ ուրիշներուն ալ յուշելու պատճառ կ'ըլլամ հայ ինքնութիւն։

Ոմանց հայութեան առանցքը կրօնն է։ Եկեղեցիով կը բնութագրէ զինք։ Ոմանք դպրոցի տարիներով կամ դասընկերով կը բնութագ-րէ հայութիւնը։ Ոմանց համար հայութիւնը ցեղասպանութեան, ցեղասպանութեան ուրա-ցումին դէմ պայքարով կը ներկա-յանայ։

Ոմանք պարզապէս հայ կը ծնին։ Հայ կ'ապրին ու հայ կը մեռնին։ Առանց այդ մասին մտա-ձելու մկրտութիւններու, պակաղ-րութիւններու կամ թաղումներու կը հետեւին։ Մերձաւորները կ'այ-ցելէ գերեզմանատան մէջ եւ կը տոնեն Զատկի կամ Ծնունդի տա-ղաւարները։ Լոկ գրցութիւն մըն է, զիտէ թէ հայ է եւ աւելին ընելու երբեք կարիք չէ զգացած։ Թէեւ անաստուած մըն եմ, սակայն ի յարգանս Ասահիտի կը պահեմ Ասո-ուածածնի խաղողի ծոմը։ Կը նա-խընտեմ զաւակներս հայ անուն-ներով կոչէլ եւ անոնց հետ հայե-րէնով շփուիլ։ Ես ալ սովորական հայ մըն եմ։ Արդէն աւելիին պար-տական եմ արդեօք։ Ցեղասպանութիւնը քնքուշ ոճով պատմելու, դիմացինս չխրտչեցնելու, ընդ միշտ յառաջդիմական քաղաքականութիւններու զօրակցելու, միշտ բա-րի ըլլալով հայերը բարի ցոյց տալու պարտաւո՞ր եմ։ Հասարակ հայ ըլլալու տարբեր երեւոյթներ ալ կան։ Թողենք հայութիւնը մարդ-կութեան դէմ պարտական զացող, անիրաւութեան դէմ ձայն չբարձ-րացնող, նոյնիսկ անիրաւին զօ-րակցող հայեր ալ կան։ Ինչպէս Ռոպէր Քոփիթաշ կը հարցնէր «Ժան-դրուած խոչոր մանգաղը» գրու-թեան մէջ։ «Ինչպէս կը նաև որո-շել հայութեան որ մէկ եղանակին արժէքաւոր ըլլալուն»։ Զենք կրնար որոշէլ արդէն պէտք չէ ալ որոշենք։ Հայութեան այս տարբերակները մէր ինքնութեան անկախաբար մեզ

միացնող եւ հասարակութեան մը վերածող վիճակներ են։

Սակայն պահ մը կանգ առ-նենք։ Ռոպէր Քոփիթաշի ակնարկած հայերը հասարակ հայերը չեն։ Ան իր գրութեան մէջ կը լիշէ ցեղաս-պանութենէն ազատուելու համար մահմետականացած հայոց թոռնե-րուն կամ ծոռերուն իրենց նախն-եաց արձատները որոնելու նիւթը։ Կ'ըսէ թէ ոչ ոք իրաւունք ունի իր անցեալը աղիւս առ աղիւս հրւե-լով ներկայացող մէկու մը «Դուն իրբեւ հայ չես կրնար իհօսիլ» ըսելու։ Մինչդեռ այդ նախադա-սութիւններու մէջ Քոփիթէ ինքն է, որ «Արժանի հայութիւն մը» կը նկարագրէ։ Կը մեղադրէ խտրակա-նութիւն ընող, ինքինք վերի ար-տի ցորենը համարող, անիրաւու-թիւններուն դէմ խուլու վախկոտ, բայց իրմէ ցածր տեսածներուն դէմ ինիստակնուու «սպիտակ հայ»ու

կերպարը։ Անոր փոխարէն կը կեր-տէ գործիչ, ձախակողմեան, քաջա-րի, գերզգայուն, վտանգներու դէմ անվախ, տուժածներու հետ կողք կողքի պայքարելու պատրաստ, պե-տութեան աչքին անպատեհ եւ ճիշդ ալ այդ պատճառաւաւ յառաջդիմա-կան շրջանակներու համար աչքի լոյս հայու կերպար մը կը փառա-բանէ։

Քսանական տարիքներուս ես նման որոնումներ ունի համայն-քէս ներս։ Կը հաւատայի թէ տու-ժած ըլլալը կը պահանջէ նաեւ գերզգայուն ըլլալ։ Համար չի ըստ ին-չո՞ւ համար չի յառաջանար։ Ին-չո՞ւ համար արագի գաղափարներուն։ Ինչո՞ւ համար տակաւին կը շարու-նակէ ցեղացին խտրականութեան։ Ինչո՞ւ համար կ'իւրացնէ քեմալա-կան կարծրատիպէրը։ Ինչո՞ւ հա-մար այսքան կարեւորութիւնը կ'ըն-ծայէ կրօնքին։ Եւ տակաւին «Ին-չո՞ւ»ներու երկար շարան մը կը զբաղեցնէր միտք։ Զէի անդրա-դաւոնար որ այդ ինչո՞ւներու հե-տեւանքով նաեւ կ'օտարանայի իմ ինքնութեան։ Եւ ապա յանկարծ հերոսդ կը տեսնես ամբողջ մա-կութեան անցած մայթին վրայ երեմնիվար պառկած եւ վրան թեր-

թերով ծածկուած վիճակով։ Ես ո՞վ էի որ իրմէ անկախ ձեւաւորուած թշնամութեան մը մէջ ծնելով պատ-եանին մէջ կծկուած համայնքի մը մատ թօթուեմ։

Լաւ բայց ո՞վ են այդ հայերը։ Լոկ աղդպէս ծնած ըլլալուն համար քաղաքական դիրքորոշումը տու-մին կապելով վշրանքները միաց-նելով ինքնութիւն մը կառուցելու հոգը առանց ապրելու ներկայացող հասարակ հայերու «հասարակու-թեան» իրաւունքը պիտի բռնա-բարուէ։ Ես ալ մէկ պիտի ըլլամ անոնց առօրեայ գոյատեւումը մեր-ժելով եւ աշխոյժ ու գործընեայ հայ իրերու վերածելով։

Հարցնելու արժանի հարցու-մը հետեւեան է։ «Հայութիւնը լոկ արդիւնով ու ցեղով բացատրելիք ինդիր մըն է։ Եկեղեցիներ ներս պասկալրուած պահուն, կամ զպրոց արձանագրուած պահուն, թաղում-ներու ընթացքին տուփիներու մէջ «Հայ կը զգայ» նշանակելով անց-նելիք հոգեվիճակ մըն է հայու-թիւնը։ Սփիւրքահայոց «թրքա-ցած են» ըսելով արհամարհած թուրքիոյ շանրապետութեան պե-տականութեան կողմէ գերավար-

Ծարը էջ 19

**THE TIME TO
GIVE BLOOD
IS NOW**

STEP UP! GIVE LIFE...
CELEBRATE ARMENIA'S INDEPENDENCE
SAVE A LIFE. GIVE BLOOD!

Sponsored by
Armenian Educational Benvolent Union
Armenian Council of America
Gaidz Youth Organization

Conducted by
American Red Cross

AEBU Center
1060 N Allen Ave, Pasadena, CA 91104

SUNDAY, SEPTEMBER 20, 2020

12:00 PM – 6:00 PM

Schedule your Appointment
Visit www.redcrossblood.org and enter sponsor code **AEBU**

For more information:
ACA @ 818.660.5142

75-ամեակ 1945-2020

Տ. Տ. Գարեգին Ա. Յովսէփեանց Գիտմական Կաթողիկոս Մեծի Տան Կիլիկիոյ
(1943 -1952)

ԴՈԿՏ. ԶԱԻՆ Ա. ՔՅՆՅ.
ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ

Ներկայ տարին կը նշէ գահակալութեան 75-ամեակը մեծանուն
Հայրապետ Տ. Տ. Գարեգին Ա.
Յովսէփեանց Կաթողիկոսին ՄԵծի
Տանն Կիլիկիոց, մեր նախորդ սե-
րունդի ամենէն արժանաւոր Հոգե-
ւորականներէն, գիտնական, բացա-
ռիկ զարգացումի տէր, Սարդարա-
պատի հերոս եւ իրաւ հայրենասէր
Հոգեւոր Հօր: Յունիս 21, 2020,
Հայրապետին վախճանան 68-րդ
տարելիցն է:

Պետրոս Ա. Սարաճեան կիլիկ-իոյ Կաթողիկոսի Սեպտեմբեր 1940 թուականի վախճանումն էն ետք, Մեծի Տանն կիլիկիոյ նորահաստատ Անթիլիասի Կաթողիկոսութեան Ա. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ, 1943 թուի Մայիսի 10-ին, Տանն կիլիկիոյ Կաթողիկոս ընտրուեցաւ 75 ամեաց Գարեգին Արքեպիսկոպոս Յովսէփին Հայաստանեաց Եկեղեցւոյ Արեւելեան թեմի Առաջնորդը: Ընտրեալ Հայրապետը 20-րդ դարու ամենին զարդացած եւ ընտիրձեւորագոյտ արուեստաբան հոգեւորականն էր որ իջմիածնի Գէորգին Հոգեւոր Ճեմարանը աւարտելէ ետք իր համալսարանական ուսումը կատարելագործած էր Գերմանիոյ Պերլինի, Լայֆշտիկի եւ Հալէի համալսարաններուն մէջ՝ Մկրտիչ Ա. Խրիմեան Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի տնօրինութեամբ:

Դէպի Կիլիկեան Աթոռ

Որպէս Հայրապետական Նույի-
րակ Ամենայն Հայոց Տ. Տ. Խորէն
Ա. Մուրատբեկին Կաթողիկոսին,
1935 թուականէն ի վեր Գարեգին
Արքեպիսկոպոս հեռացած էր Հա-
յաստանէն ցկեանս պահելով իր
անդամակցութիւնը Մայր Աթոռի
միաբանութեան: Ընտրեալ Կաթո-
ղիկոսին ժամանումը Կիլիկեան
Աթոռ ուշացաւ երկու տարիով՝ «ի
հետեւանս այլ եւ այլ պատճառա-
նաց զորս ոչ կարեմք մի առ մի
թուել աստի», ինչպէս ինք կը
գրէր իր անդրանիկ կոնդակին մէջ:

1945-ի Յունուար 21-ին Գա-
րեգին Արքեպիսկոպոս, ընկերակ-
ցութեամբ Անթիլիասի Կիլիկեան
Աթոռի դպրեկանքի անդրանիկ սան
Դերենիկ վարդապետ Փոլատեանի,
ծովու ճամբով Նիւ Եորքէն երկար
ու փոթորկալից ճամբորդութենէ
ետք, համաշխարհային Բ. պատե-

ըազմի վտանգալից տարիներուն,
կը հասնէր Փորթ Սալիտ, Եգիպ-
տոս, ապա Գահիրէ ուր ամպհո-
վանիի տակ Հրաշափառով մուտք
կը գործէր Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ
առաջնորդանիստ մայր եկեղեցին
Առաջնորդ Տ. Մամբրէ արքեպիս-
կոպոս Սիրունեանի գլխաւորու-
թեամբ: Թափօրին մաս կը կազմէին
ազգային վարժարաններու աշա-
կերտութիւնը, ընդ որս եւ պատա-
նի Դանիէլ Արգումանեան, տողերս
գրողը, որոնք Երբոր բացուին
դռներն յուսոյ երգակցութեամբ,
առաջին պատեհութեամբ կը տես-
էին Հայոց Ընտրեալ Հայուապետը:

Երուսաղեմի վրացով, ուր հայ-
րապետական շուքով կը դիմաւոր-
ուէր Տ. Կիւրեղ Բ. Հայոց Պատրի-
արք Խորացէլեանի եւ ծիաբանու-
թեան կողմէ, Գարեգին Արքեպիս-
կոպոս 1945 Մարտ 23-ին կը հաս-
նէր Անթիլիաս: Երուսաղեմէն իրեն
կ'ընկերակցէին Կիլիկեան Աթոռի
ծիաբաններէն Եփրեմ Արքեպս. Տոհ-
մունի, Զարեհ Ծ. Վրդ. Փայտեան,
եւ Դերենիկ Վրդ. Փոլատեան:

ԶԵՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆ ԻԼ ՕԺՈՒՄԸ

Գարեգին Հայրապետի կաթո-
ղիկասական ձեռնադրութիւնն ու օծու-
մը տեղի ունեցան հանդիսաւոր
իրադրութեան մէջ 1945 թուի Ապ-
րիլի 8-ին: Շաբաթ երեկոյ, ի ներ-
կայութեան Հայաստաննեաց Եկե-
ղեցւոյ վեց եալիսկոպոսներու, Ընտր-
եալ Կաթողիկոսը կատարեց Հայ-
րապետական իր ուխտը Մայր Տա-
ճարին մէջ, խոստանալով «յանձն
առնուլ զպաշտօն զայս եալիսկոպո-
սապետութեան Հայաստաննեաց Եկե-
ղեցւոյ եւ բոլորապուղ նուիրմամբ
ընծայել զանձն իմ յանվթար կատա-
րումն Աստուածադիր օրինաց եւ
կաթողիկոսական պարտուց»:

Կիրակի առաւտօտ հանդիսաւ-
ւոր թափօրը կազմուեցաւ կ. Պոլսոց
նախկին Պատրիարք Զաւէն Արքե-
պիսկոպոս Տէր Եղիշեանի հանդի-
սապետութեամբ եւ մասնակցու-
թեամբ Կիլիկեան Աթոռի Տեղա-
պահ Խաղող Աջապահեան արքեպիս-
կոպոսի, Լիբանանի Կաթողիկոսա-
կան Փոխանորդ Արտաւազգ Սիւր-
ձեան, Իրաքի նախկին Առաջնորդ
Ռուբէն Մանասեան, Դամասկոսի
Կաթողիկոսական Փոխանորդ Եփ-
րեմ Տոհմունի, եւ Եգիպտոսի հա-
յոց Առաջնորդ Մամբրէ Սիրուն-
էան առքականուանէուու:

Եաս արքեպիսկոպոսներու։
Եպիսկոպոսներու ընտրեալ այս
փաղանգը նախախնամական, պատ-
մական, եւ ճակատագրական ներ-
քին աղեքրս մը ունէր հանդիսու-

Թեանց հետ, երբ Նկատի առնենք
իւրաքանչիւրին անցեալը: Հոն էր
էջմիածնի հարազատ զաւակ, Սար-
դարապատի մարտին հերոս ու մեծ
հայրենասէր Գարեգին Հայրապետ
եւ իրեն միաբանակից Ռուբէն Մա-
նասեան Սրբազնան: Հոն էին Արմա-
շի Դպրեվանքի անդրանիկ եւ
կրտսերագոյն սաները՝ Զաւէն Պատր-
իարքն ու Մամբրէ Սրբազն, ինչ-
պէս նաև Սիսի հնագարեան Կաթո-
ղիկոսութեան երկու հաւատարիմ միաբաններ՝ Աջապահեանն ու Տոհ-
մունին, որոնք պատմական ուղիղ կամուրջը կը կազմէին Սիսի եւ
Անթիլիասի միջեւ: Իսկ Արտա-
ւազդ Սիւրմէեան, ձեռնադրուած
արմաշական Գնէլ Գալէմ քեարեան
եպիսկոպոսէն, Կիլիկիոց կարեւո-
րագոյն Բերիոց թեմը ծաղկեցնող
Առաջնորդն էր՝ յետ եղեռնեան
տարիներուն:

Հայրապետական Անդրանիկ Պատարագ

Եպակոպոսներու չափազանց քիչ
թիւը թէ՛ Մայր Աթոռէն ներս, ուր
միայն Տեղակալ Գէորգ Արքեպիս-
կոպոս Գորեքնեան կը մնար առան-
ձինն, եւ թէ՛ արտասահմանի մէջ
ուր մնացեալ ընտրանին կը պահ-
պանէր աւանդը այնքան հաւա-
տարմօրէն, կրցած էր Անթիլիաս
բերել որակով բարձր եւ ներկայա-
ցուցչութեամբ նախախնամական
յիշեալ վեց եպիսկոպոսները,
պատիւը ընծայելու արժանաւորա-
գոյնին՝ Յովսէփեանց Գարեգին Ա.
Կաթողիկոսին, յառաջացեալ եւ այ-
լապէս կորովի իր տարիքին: Գա-
րեգին Հայրապետ ինք մատուց Ս.
պատարագը եւ կանոնական պա-
հուն ծնկաչոր ստացաւ հայրապե-
տական ձեռնադրութիւն գինք շրջա-
պատող վեց եպիսկոպոսներէն: Իսկ
Ողջոյնի պահուն ընթերակացու-
թեամբ եղիշչ Վրդ. Տէրտիսեանի եւ
Զարեհ Ծ. Վրդ. Փայտալեանի ստա-
ցաւ սրբալոյս միւտոնի օծումը զոր
իր գագաթին հեղուց Զաւէն Պատր-
իարք երբ խաչաձեւ օծմամբ եպիս-
կոպոսները տարածեցին զայն Հայ-
րապետի գագաթին:

Հայրապետական Պատգամ

Օծումէն ետք, Գարեգին Ա.
Մէծի Տանն կիլիկիոյ վեհափառ
Կաթողիկոսը կրօնաշունչ իր քարո-
զին բնաբան ընտրեց «Տէր հով-
ուեսցէ զիս եւ ինձ ինչ ոչ պակա-
սեցի» ասղմուը: «Նեղութեան օրե-
րուն արտասանուած այդ աղաղակը
այսօր մեր նոր կոչման եւ պաշտօնի
նուիրագործման այս րոպէին կեն-
դանանում է մեր հոգու մէջ»,
Հարցադրելով թէ «պիտի կարողա-
նա՞նք օգտակար լինել մեր եկեղե-
ցուն որ յոյսերով յառել է իւր
աչքերը մեր գալստեան»: Վկայա-
կոչելով Զայ Եկեղեցւոյ հին եւ
նորագոյն ջահակիրները, անոնց
անփոխարինելի գործերն ու ար-
դիւնաւէտ վաստակը, «քրիստոնէ-
ական սիրոյ իրականացման եւ
աստուածահաճոյ հաստատութիւն-
ների հիմնադրման» որքանով որ
ինք պիտի կարենար կատարել իր
պարտքը:

Քաջ Հովհաննելին ապաւինսելով,
Գարեգին Ա. Կաթողիկոս կը կրկնէր
Առաքեալին յորդորը՝ «Եթէ Աստ-
ուած մեր կողմը լինի», ինչպէս
եղաւ մեր հայրերու կողքին ամե-
նածանը նեղութեանց եւ փորձու-
թեանց օրերուն, երբ անհրաժեշտ

էր պաշտպանել հայոց կրօնքն ու
խղճի ազատութիւնը, հայրենիքն
ու մշակոյթը, վկայակոչելով յատ-
կապէս Վարդանանց հերոսները,
«Ի՞նչ դժուարութիւն կարող է
կասեցնել մեզ մեր օրերին ի սիրոն
Քրիստոսի»:

სორ გეგმა

Գարեգին Ա. Կաթողիկոսի գահակալութեամբ նոր շրջան մը սկիզբ առաւ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութենէն ներս ինչպէս անձնապէս վկան ըլլալու երջանկութիւնը ապրեցաւ են իմ ուսանողութեան շրջանին, մինչեւ մեր Ընծայարանի երկրորդ տարին երբ վախճանեցաւ Մեծ Հայրապետը: Անթիվիաս հասած էր անսովոր տաղանդով, պատրաստութեամբ, խանդով եւ անհամեմատ հայրենասիրութեամբ լեցուն հոգեւորական մը, որ Աթոռնու Դպրեկանքը պիտի վերածէր իսկական հոգեւոր կրթարանի եւ մշակութային «Հկոլացի» մը, ինչպէս ինք կը սիրէր որակել: Արտասահմանի ուշադրութիւնը պիտի դառնար ու կեդրոնանար Անթիվիասի վրայ: Եթէ Արմաշական մեծոգի առաջնորդները՝ Բաբեկն Աթոռակից Կաթողիկոս, Շահէ արքեպիսկոպոսու Գասպարեան եւ Փառէն եպիսկոպոս Մելքոնեան Անթիվիասը կերտեցին Սահակ Բ. եւ Պետրոս Ա. Հայապետներու տարիներուն, իշմիածնի զաւակ Գարեգին Կաթողիկոս Յովսէփեանց եղաւ ստեղծագործող ուժը նոյն Աթոռին:

Անդրանիկ Կոնդակ

Գարեգին Ա. Մեծի Տանն կի-
լիկիոյ Կաթողիկոս զբաքար լեզուով
իսկոյն գրեց իր Անդրանիկ Կոնդա-
կը՝ «յառաջին ամի աթոռակալու-
թեան Մերում»: Յիշատակելէ ետք
իր ճամփորդութիւնը, իր կաթողի-
կոսական օծման կ'անդրադառնար
աղաչելով հաւատացեալ ժողովուր-
դին «աղօթել առ Աստուած օգնա-
կան լինել նուաստութեանս առ ի
կատարել զնուիրականն Մեր ծառա-
յութիւն ի տանն Տեառն յայս
դժուարին պաշտաման»:

իր խօսքը ուղղելով Կիլիկեան
վտարանդի ժողովուրդին, լսեցէք
որդեակը իմ, կ'ըսէր, որ համաշ-
խարհային առաջին պատերազմի
հետեւանքով «վիրաւորեցաւ ազգ
մեր համայն, հողմացըրիւ եղեւ եւ
Տունն Կիլիկիոյ», որուն վէրքերը
շինարար գործքով բուժելու հա-
մար Հայրապետը լորդոր կը կար-
դար բոլորին «առ ի պահպանու-
թիւն եւ ի զարգացումն հոգեւոր
բարեաց»: Հոգեւոր բարիք ըսելով
զիտնական Գարեգին Կաթողիկոսի
մտքին մէջ կը ցոլանար Հայ Եկե-
ղեցին իր լեզուով, գրականու-
թեամբ, մշակոյթով եւ բարեգոր-
ծական հաստատութիւններով, որոնց
վրայ կ'աւելցնէր հայ մամուլը իր
առօրեայ լրագրութեամբ, որոնք
միասնաբար «ունին առաքելու-
թիւն եւ կոչումն որ բարձր է յաշ»
Մեր ի գործ ժողովրդական դաստ-
իարակելութեան»:

Գարեգին Հայրապետ իր կոնդակով կը յորդորէր իր հաւատացեալ հօտը չմոռնալ թէ մեր ազգի միակ «կենդանի ծառին» սստերն ենք բոլորս որ կը բնակինք հայրենիքի եւ սփիւռքի մէջ, եւ երկուստեք հաւատարիմ մնալու ենք թէ՝

Զրադաշտականութիւն (Մազդեզականութիւն)

Ով մշակում է հողը, նա սրբութիւն է ցանում: Ծուլութիւնը, աղքատ տնտեսութիւնը, քիչ անասուններ, քիչ որդիներ ունենալ մեղքեր են:

ԶՐԱՊԱՇՏ

**ՊՈՂՈՍ ԱՐՄԵՆԱԿ ԼԱԳԻՒԵԱՆ
(Քետեւեալ գրութիւնը համացան-
ցի հրապարակումներից, թարգ-
մանուած է իմ կողմից)**

հայկական իսկ հայրը մարական
ծագումով, կարող է, այն ժամանակ
պետությանների միջեւ ստոյգ սահ-
մաններ գծուած չէին եղել:

Հնդկաստանի ու Երրոպայի
լեզուաբաններ աշխատել էին Զրա-
դաշտին վերոգրուած Գաթա-ների
(Gathas) (Օրհներգների, երգերի,
տաղերի, շարականների ժողովա-
ծովի Սուրբ Գիրք) լեզուի հետ
առնչութիւնները պարզ դարձնե-
լու համար, որ նրանք աւելի վաղ
ժամանակի ատէն էին, քան Դարեհ
Առաջին թագաւորի հօր ժամանակ
խօսուած լեզուն: Աւեստայի (Իրա-
նական Սուրբ Գիրք) Գաթիկների
(Gathic) լեզուն շատ օստ եղել
հնդկաստանի (Rig-Veda) ՈՒիգ-
Վեդա-ների Սանսկրիտ (Sanskrit)
լեզուի հետ, որը կարելի է թուար-
կել ք.ա. 1500-1200 տարեթուերից
առաջ ժամանակաշրջանին: Այն
նշանակում է, որ Զրադաշտը ապ-
րել էր աւելի վաղ՝ քան լիշտա-
կուծ աւանդական թուականը: Որոշ
գիտնականներ ասել էին, որ ք.ա.
600 թուականը կարելի էր ընդու-
նելի համարել, եթէ Գաթիկ (Gathic)
Աւեստեան սուրբ լեզուն, իրապէս
որոշ չափով պահպանուած լինէր՝
ինչպէս Լատիներէնը, գրականու-
թիւնում եւ կրօնական ծէսերում
հազար տարիներ շարունակել գոր-
ծածուելուց յետոց դադարած լի-
նել խօսակցական լեզու լինէլուց:
Լեզուաբաններ Մարտին

9 JULY 1985

Հաստ տեսակէտներ կան Զրադաշտի (Zarathushtra) գործունէթութեան ժամանակաշրջանի մասին: Ցունական աղբիւրները այն համարել են աւելի քան ք.ա. 6000 թուականի վաղ շարժում: Հստ այլ աղբիւրների, Զրադաշտականութեան աւանդական ժամանակը, Զրադաշտի ծնունդը եւ Նրա քարոզութեան ժամանակաշրջանը համարուել է ք.ա. 600 թուականը: Հստ յունական մի այլ աղբիւրի, Զրադաշտը համարուել է Աւեքսանդր զօրավարի ժամանակաշրջանից 300 տարիների վաղ թուականի գործիչ: Զրադաշտի ժամանակաշրջանի ք.ա. 600 թուականը նոյնացուել էր Իրանի Աքեմենեան գահատոհմի ժամանակի թագաւոր Դարեհ Ա. Վշտասպտեանի հօր՝ Վիշտասփայի ժամանակաշրջանի հետ: Համաձախն Զրադաշտեան սուրբ գիրք Աւեստայի, (Avesta) Զրադաշտը ծնուել է Իրանի հիւսիսային շրջանի Աստրապատական գաւառում: Հստ հայկական աղբիւրների նա ծնուած եղել Հայաստանի հարաւի Որստան-Կապան շրջանում, մայրը

թշնամիների կողմից։ Հստ եղած վկացութիւնների այն պատահել էր երբ սրբավագրում աղօթում էր ոչ տօնական օր համարուած ատէն։ Ոչ մի օր էր սահմանուել կատարելու մարդարէի սպանութեան տարբեթիւի յիշողութիւնը, ինչպէս լինում է այլ հաւատքներում, օրինակի համար քրիստոնէութեան հաւատքում։ Այնուամենայնիւ, նրա ծնունդի օրը տօնախմբւում էր Մարտ ամսուայ 21-ին, որպէս Իրանի «Նորուզ-Նոր» տարուայ տօնախմբւութեան կատարման մի մաս։

Ները երեւացել էին Պարթեւական
թագաւորական տիրապետութեան
ժամանակ, որը դադարեցուել էր
Սասանեան իշխանութեան տիրա-
պետութեան ատէն, փոխարինուե-
լով քարերի վրաց փորագրուած
պատկերներով:

Զքրադաշտը խօսել էր երկուուրութեան մասին, յետագայում հանդէս եկել որպէս Ահուրա Մազդայի հակառակորդ, նրան դուրս մղել իր տեսութիւնից: Իր հակառակորդ-ներից Անգրա-Մենյու (Angra mainyu) չար ողին էր: Զքրադաշտի նպատակը եղել ոչնչացնել նրանց, ստեղծել ամբողջական բարի մի տիեզերք: Այն յաջողացնելու համար նախ խաղաղութիւն առաջարկել Անգրա-Մենյու-ին (Angra mainyu), մերժուել էր: Ահուրա Մազդան ձեռնարկել էր հիմնադրելու հոգեւոր բանակ: Զքրադաշտի առաջին գործողութիւններից եղել եօթը Ամեհսա Սպենտաս (Amehsa spentas) -ի ստեղծումը, նրանց պարտականութիւնն էր հսկելու ուղղուականներին, պաշտպանելու իր հիմրադրած եօթը՝ 'Արարում'՝ ները:

Զարաթուշտրա-Զրադաշտը,
(Zarathushtra) Աւեստայի լեզուով
նշանակել է՝ «Զարա=Տարիքոտ» եւ
«Ոստրա=ուղղութ», այն իմաստառ-
բել էին՝ «Մէկը որ ուղտեր ունի»
խօսքով։ Նրա անուան առաջին
մասը սովորաբար թարգմաննում
էր՝ «Դեղին» կամ «Պուկեգոյն»
իմաստով։ Զրադաշտեանները մտա-
հոգուել էին իրենց առաջնորդի
անունի պարզ հաչեղութեամբ, յայ-
տարաբել՝ այն նշանակում է՝ «Ոս-
կէգոյն Լուս»։

Աւեստայի 13րդ բաժնում յիշատակւում են մարգարէի կեանքի մասին տեղեկութիւններ, սակայն դարերի ընթացքում այդ քաղուածքը անյայտացել էր: Նրանից մնացել մի համառօտագրութիւն՝ իններորդ դարի Դենքարդի (Denkard)-ի եօթերորդ գրքում եւ ք.ա. 9րդ-12րդ դարերի հրատարակութիւններում եւ նրա մասին յիշողութիւնների պատումներում: Ինչպէս Շահնամէհ-ում, ենթադրւում է այն պահպանուած կարող էր լինել վաղ ժամանակների աւանդապատումների քաղուածքներում: Այնուամենայնիւ, պատմական նկատուածք մի քաղուածքում ջրադաշտը համարուել էր որպէս առասպելական նկարագրութիւն:

ՎՐԱ ՏԱՐԾԻՆԵՐ-ԸՆՏԱՐԾՔ

ԳԱԼ ՏԱՐԻՆԵՐ-Ն ԸՆԸՆՔ
Գաթաները (օրէնքներին, տա-
ղերի, շարականների ժողովածոյ) (Gat'ia,s) պարունակում էին Զրա-
դաշտի անձնական կեանքի եղելու-
թիւններ-ակնարկութիւններ՝ ինչ-
պէս նրա յաղթանակը մրցակից

Քահանաների ու իշխող դասակարգ-
գերի կողմէից սահմանուած ար-
գելքների վրայ: Գաթաները մատ-
նանցել էին, որ Զրադաշտը դժուա-
րութիւն ունեցել իր ուսմունքը
տարածելու, նոյնիսկ իր մօր բնա-
կած բնակավայրում: Գաթաները
նկարագրել էին նրա ընտանեկան
դէպքերի մասին, ինչպէս նրա աղջ-
կայ ամուսնութիւնը, որին նախա-
գահել էր Զրադաշտը: Աւեստայի
(Avesta) քաղուածքներում նկա-
րագրուած էր Զրադաշտի մենա-
մարտը դեւերի հետ (Daevas) եւ
Անգրա Մենյու-ի (Angra Mainyu)
կողմէից իր հաւատքը ուրանալու
բանսարկութիւնը՝ Եաշտ, Վենդի-
դադ-ի (Yashht, Vandidad) լիշտատ-
կութիւննեռում:

Սպենդ Նասկը (Spend Nask)

ՊՍԺ-ի Սեփականատէրերը Պատրաստակամութիւն Յայտնած Են Զեօք Բերել Մեսիին

Փարիզի ՊՍԺ-ի դեկավարութիւնը բանակցութիւններ կը սկսի կատաւոնական «Պարսելոնայի» եւ Արժենթինի ազգային հաւաքականի առաջատար Լիոնել Մեսիի հետ, կը յայտնի *L'Equipe*-ն:

ՊՍԺ-ի սեփականատէրերը պատրաստակամութիւն յայտնած են ֆինանսական միջոցներ յատկացնել ակումբին, եթէ դեկավարութիւնը կարողանայ համաձայնութեան գալ Մեսիի հետ:

ՊՍԺ-ի փուտպոլիստներ Նեյմարն ու Անիսել Դի Մարիան եւս կը փորձեն համոզել Մեսիին տեղափոխութիւն ՊՍԺ:

«Պարսելոնան» Մեսիին ազատ կը ձգէ միայն 700 միլիոն եւրոյի դիմաց: Այդ գինը սահմանուած է 33-ամեայ փուտպոլիստի պայմանագրով, որ ուժի մէջ է մինչեւ 2021թ. Յունիսի 30-ը:

Լիոնել Մեսիի համար պայքարի մէջ մտնող Անդիոյ փոխախոյեան «Մանչեսթեր Սիթին» է, որու գլխաւոր մարզիչ նոսեալ Գվարդիոլան անձամբ կը բանակցի արժենթինցի յարձակողի հետ:

Աւելի վաղ յայտնի դարձած էր, որ 33-ամեայ փուտպոլիստը որոշած է հեռանալ «Պարսելոնայն» եւ իր որաշման մասին յայտնած է ակումբին: Արժենթինացիի գործող պայմանագրը նախատեսուած է մինչեւ 2021-ի ամրան: Նախորդ մրցաշրջանի ընթացքին Մեսին ակումբային մակարդակի վրայ մասնակցած 44 հանդիպումի, դարձած է 31 կոլի ու 26 կոլային փոխանցման հեղինակ:

«Չելսին» Յայտարարեց Տիագո Սիլվայի Զեօքբերման Մասին

Պրագիլիայի ազգային հաւաքականի կերպուական պաշտպան Տիագո Սիլվան մարզական կեանքը կը շարունակէ Լոնտոնի «Չելսի» խումբին մէջ, կը տեղեկացնէ ակումբի մածութիւն ծառայութիւնը:

«Չելսին» Սիլվայի հետ կնքած է 1 տարուաց պայմանագիր՝ այն 1 տարով երկարաձգելու հնարաւորությամբ:

Պրագիլիայի հաւաքականի 35-ամեայ փուտպոլիստը անդիական ակումբին մէջ պիտի ստանայ տարեկան 10 միլիոն եւրո աշխատավարձ:

Աւելի վաղ Տիագո Սիլվան հաստատած էր, որ պիտի չերկարաձգէ ՊՍԺ-ի հետ պայմանագիրը: Ան 2012 թուականին իտալական «Միլանէն» տեղափոխուած էր ՊՍԺ, որու կազմին մէջ մասնակցած էր 204 հանդիպումի եւ դարձած 9 կոլի հեղինակ:

Դիեգո Մարաչլեանը՝ MLS-ի Ամենասուլ Փուտպոլիստ

Ամերիկեան «Լոս Անջելոսի» ուրուգուահայ յարձակող Դիեգո Ռոսի Մարաչլեանը MLS-ի ամենասուլ փուտպոլիստն է Transfermarkt-ի վարկածով: 22-ամեայ խաղողի փոխադրման արժէքը կը գնաւատուի 18 միլիոն եւրո:

Երկրորդ տեղը կը գրաւէ Մարաչլեանի ակումբակից, մեքսիկացի յարձակող Կարլոս Վելան (15 միլիոն եւրո):

MLS-ի ընթացիկ առաջնութեան Մարաչլեանը մասնակցած է 3 խաղի եւ դարձած է մէկ կոլի հեղինակ:

«Միլանը» Համաձայնութեան Եկած է Իբրահիմովիչի Յետ

«Միլանը» համաձայնութեան Եկած է շուետացի յարձակող Զլատան Իբրահիմովիչի հետ նոր պայմանագրի վերաբերեալ: Իտալական ակումբը 38-ամեայ փուտպոլիստի հետ համագործակցութիւնը կ'երկարաձգէ մէկ տարիով: Իբրահիմովիչը մէկ մրցաշրջանի համար կը ստանայ 6 միլիոն եւրո, կը հաղորդէ Goal.com-ը: Կէս միլիոն եւրո նախատեսուած է, եթէ «Միլանը» նուածէ Ամոյեաններու լիկայի ուղեգիրը, եւս կէս միլիոն եւրո Իբրահիմովիչը կը ստանայ արդիւնաէտ խաղի համար:

Այս շաբաթ իբրահիմովիչը հրաժարած էր միանալ «Միլանի» մարզումներուն: Ֆուտպոլիստի գործակալ Միլոն Ռայուլան կը շարունակէր բանակցութիւնը:

Զմրան «Միլանին» միացած իբրահիմովիչը իտալիայի առաջնութեան մասնակցեցաւ 18 հանդիպման, արձանագրեց 10 կոլ, կատարեց 5 կոլային փոխանցում:

Նովակ Զոկովիչը Նուածեց 80րդ Տիտղոսը Մենախաղի Ընթացքին

Աշխարհի առաջին ուակետ նովակ Զոկովիչը նուածեց կորոնավիրուսի համարակի պատճառով Նիւ Եորքի մէջ կայացած Մինսկինատիի «Մասթերս 1000» շարքի մրցաշարի յաղթողի տիտղոսը:

Կապառոսը Ներկայացրեր է Միսիթարեանի՝ Յաւաքականին Զմիանալու Պատճառը

Հայաստանի ֆուտպոլիստական մարզիչ Խոակին Կառապոսը մեկնաբանած է, թէ ինչու հաւաքական չէ հրաւիրուած ընտրանիի աւագ Հենրիին Միսիթարեանը:

«Բնականաբար, բոլորին կը հետաքրքրէր, թէ ինչու է ցուցակին կը բացակայի Հենրիին Միսիթարեանի անունը: Ինձ հետ հեռախոսազրուցի ընթացքին ան նշեց, որ այս պահի դրութեամբ չի կրնար միանալ հաւաքականին, քանի որ վերջին հանդիպումը («Սելիլիայի» դէմ) եղած է Օգոստոսի 6-ին, այժմ արձակուրդի մէջ է, չէ մարզուած, լաւ մարզավիճակի մէջ չէ: Հենրին աւելացուց, որ այսպիսի վիճակի մէջ չի կրնար ցուցադրել իր ողջ կարողութիւնները եւ խոստացաւ Հոկտեմբերին անպայման միանալ հաւաքականին ու խաղալ 100 տոկոսանոց նուիրումով:»

Արցանց Օլիմպիատա.

Յայաստանը Պոյգորեց Յնդկաստանի Յետ Երկրորդ Ռաունդը Եւ Դուրս Մնաց Պայքարէն

Հայաստանի հաւաքականը պոյգորթած է շախմատային առցանց Օլիմպիադայի քառորդ եզրափակիչի հնդկաստանի հետ երկրորդ ռապունդաց եւ դուրս եկած է պայքարէն:

«Ա ո ա ջ ի ն ռապունդին Հայաստանի խումբի համար գրանցուեցաւ պարտութիւն 2,5:3,5 հաշուուկ: Մինչեւ ռապունդի աւարտը մէկ խաղած էր: Խաղատախտակին խաղին մէջ էլեկտրոնայի վայրէ չգնաց: Ժամանակով մեզ պարտութիւն տուին: Կապն ընդհատուեցաւ ոչ թէ մեր կողմէն, այլ միջազգային ֆեդերացիայի կայքի՝ chess.com-ի սըրվըրի կողմէն: Մեզ պարտութիւն գրանցեցին այդ խաղի ընթացքին: Ֆեդերացիան բողոքարկումը ընդունուեցաւ, չնայած անոր, որ ապացուցուեցաւ՝ Հայաստանի կողմէն չէր ինտերնետի կապի ընդհատումը:»

Հայաստանի հաւաքականի առաջատար Լեւոն Արոնեանը թուիթերեան գրառումով յայտնած էր, որ Հայաստանի խումբը պահանջած է Հայկ Մարտիրոսեանի խաղը շարունակել ընդհատուած քայլէն սկսեալ եւ խաղաժամանակին, սակայն ֆի՛ն չէ բաւարարաց բողոքարկումը:

«Շիրակը» Դուրս Մնաց Եւրոպայի Լիգայէն

Եւրոպայի լիգայի որակաւորման առաջին փուլի ընթացքին Գիւմրիի «Շիրակը» Բուխարեստի մէջ ուժերը չափեց ուռմինական «Ստյառագի» հետ:

Շիրակն Դաւթեանի գլխաւորած խումբը պարտութիւն կրեց 0:3 հաշուուկ:

Այսպիսով, «Շիրակը» եւս չի շարունակէր պայքարը Եւրոպայի լիկացն ներս:

Որակաւորման առաջին փուլի ընթացքին Երեւանի «Նուան» Ալմաթիի մէջ 1:4 հաշուուկ պարտութիւն կրեց էր «Կայրաթէն», «Ալաշկերտը» Երեւանի մէջ 0:1 հաշուուկ մակեդոնական «Ռենովայէ»:

Ուեֆա-ի Սուպերգաւաթի Յանդիպումը Կը Կայանայ Յանդիսականներու Ներկայութեամբ

Ուեֆա-ի դեկավարութիւնը Օգոստոսի 28-ին որոշած է Ուեֆա-ի Սուպերգաւաթի հանդիպման անցկացման վերաբերեալ, կը տեղեկացնէ կազմակերպութեան մամուլի ծառայութիւնը:

Ուեֆա-ն թույլատրած է հանդիպումը կայացնել սահմանափակակ քանակով՝ 30 տոկոս հանդիսականներու ներկայութեամբ:

Ախոյեաններու լիկայի գաւաթակիր «Պաւարիայի» եւ Եւրոպայի լիկայի գաւաթակիր «Սելիլիայի» մասնակցութեամբ հանդիպումը տեղի կ'ունենայ Սեպտեմբերի 24-ին Պուլապեշտի «Պուլապեշտ Արենա» մարզաշաշտին վրայ:

Ցիշեցնենք, որ Ախոյեաններու լիկայի եւ Եւրոպայի լիկայի փլեյ-օֆֆ փուլի հանդիպումները կատարուած էին առանց հանդիսականներու:

Սերբ թեսիսիստը եղբափակիչ խաղին 1:6, 6:3, 6:4 հաշուուկ յաղթեց գանատայի ներկայացուցիչ Միլոշ Ռապոնչին: Պայքարը տեևեց 2 ժամ:

Զոկովիչը 80-րդ տիտղոսը նուածեց մենախաղի ընթացքին: Այս տարի Զոկովիչը յաղթած էր նաեւ Ալաշկերտի «Պաւարիայի» բաց առաջնութեան ընթացքին եւ Տուպայի մրցաշարի ընթացքին:

ԻՆՉՈՐ ԱՅՍ ԱՆԺԱՄԱՆԱԿ ՄԵԿՆՈՒՄԴ, ՀՈՒՐԻ...
-Հուրի Պեքմեզեան-Կիւտէշեանի մահուան առթիւ-

Գոյժդ ցնցող էր, ծանր եւ
անհաւատալի..: Բայց ինչպէ՞ս հա-
ւատայի, ինչպէ՞ս համոզէի ինք-
զինք, որ դուն այլեւս չկամ, բայց
ինչո՞ւ... ո՞վ տնօրինեց այս տնաւեր
ու անժամանակ քանդում ըստիրելի
չուրի..: Կ'ըսեն, թէ «ճակատագիրը
սեւ է»...: Սե՞ւ... արդեօ՞ք կայ ասկէ
աւելի տիրուր, աւելի մուայլ, աւելի
մերժելի ու անընդունելի երեւոյթ,
երբ «մահ» կոչուած մանգաղ-
գազանը առանց խղճահարութեան
եւ առանց մարդկանց աշքին ար-
ցունքը խնայելու կը տանի նուիր-
եալ ու բարի մայր մը, զո՞հուած ու
հաւատարիմ զաւակ մը, սիրուած
ու զուրգուրուած քոյր մը եւ
բարեհոգի ու ազնիւ հարազատ մը
եւ թանկագին, շատ պատուական
հայուհի մը:

Սիրելի Հոռրի, մահուանդ անժամանակ բօթը ինծի հասաւ կէս գիշերին, դիմատերի միջոցաւ, երբ պահ մը քարացաց... սառեցաց... ինչպէս հաւատացի ու հաշտուէի տխուր գոյժին հետ: Գիտէի, որ հիւանդ ես, անհանգիստ ես, բայց միշտ ալ ունէի այն համոզումը, որ պիտի լաւանաս...: Բայց յոյս եւ համոզում սխալ դուրս եկան ու ես պարտուեցայ:

Բեկեալ սիրտով, երբ տա-
կաւին կը մերժէի ընդունիլ կա-
տարուածը, նոյն վայրկեանին,
սիրելի Հուրի աչքերուս առջեւ
դանդաղօրէն կենդանացան չորս-
հինգ տասնամեակներու երկար
դիպաշար մը... եւ ջանացի վեր-
լիշել քու երբեմնի զուարթ ու
շէն Մանկութիւնդ, երբ քեզ կը
գրկէի մեծ ուրախութեամբ, զո-
րովով, հարազատի շունչով:

Վերըիշեցի՝ անմոռանալի
Պատանեկութիւնդ, երբ մենք,
երկու փոքրիկ համեստ ու պարզ
ընտանիքներ կը համախմբուէ-
ինք մեր տուներուն օրհնեալ
երդիքներուն տակ, ու այդ ժա-
մանակ մեր օրերը կը վերած-
ուէին երջանկութեան փեթակ-
ներու... նամանաւանդ, երբ դուն
ու եղբայրներդ եւ իմ զաւակ-
ներս կը դառնալիք աւելի մօ-

տիկ, հարազատ, սերտորէն կառչած իրարու։ Վերցիշեցի հպարտութիւն առթող վաղ երիտասարդութիւնդ, երբ կը հրճուէինք ու կը հպարտանայինք քու յաջողութիւններով՝ ՀՔԸՄ-ի վարժարաններէն մինչեւ Հայկագեան համալսարան... երբ փայլուն վկայականներդ մեզի կը ներշնչէին վաղուան ծագելիք լոյսը եւ քու արձանագրելիք յաջողութեանդ լոյսը։ Ապա, յիշեցի կեանքի ասպարէզէ ներս առած քայլերդ, քու տարած ընկերացին, հասարակական եւ միութենական նուիրական աշխատանքներդ, մանկավարժական տարիներդ ու ունեցած անսպառ կորովդ, որոնց զլիաւրագոյնը՝ ծնողներէդ ժառանգած հայրենասիրութիւնդ ու ազգասիրութիւնդ էր։ Յիշեցի նաև երջանիկ ամուսնութիւն կազմելու գաղափարդ, որ պսակուած էր սիրոյ մաքուր արտայայտութեամբ եւ բախտաւորուած էիք զոյգ՝ արեւի պէս մանչերով։

իսկ երբ շարունակուող դիպաշարի վերջին արարը եկաւ ինձի յանկարծ յուշելու քու մի քանի տարի առաջ արտասանած «Մնաս բարով քեռայր» -

ԾԱՌԻՒԹԱԿԱԼԻՔ

Հանգուցեալ Հուրի Պէքմէկեան Կիւտէշեանի մահուան առթիւ այսու կու գանք մեր խորին շնորհակալութիւնը յայտնելու բոլոր անոնց որոնք այցլութեամբ, ծաղկեպսակով եւ փոխան ծաղկեպսակի նուիրատութիւններով ու հեռաձայներով մասնակից եղան մեր վիշտին ամոքելու եւ միխթարելու:

Ծնողքը՝ Տէր եւ Տիկ. Շահէեւ Մարիժան Պէքմէզեան
Որդիները Արա եւ Շահէ Կիւտէշեան
Եղբայրը Սարգիս եւ Անի Պէքմէզեան
Առ այդ \$300 կը նուիրեն «Մասիս»ին

Ցաւակցական

Յուլիս 25ին Oregon նահանգի Ֆեջ ինքնաշարժի արկածի հետեւանքով մահացած են Տիկ. Լուիզ Մարտիրոսեանի ամուսինը՝ Dennis Gill 43 տարեկան եւ դուստրը 14 տարեկան Tiffany Gill:

**Մեր խորագիւղ ցաւակցութիւնը կը յայտնենք Տիկ. Լուիզ
Մարտիրոսեանին եւ ընտանեկան բոլոր պարտագաներուն:
«Մասիս»**

Ես Հայ Եմ, Թէ Չէ

Ծարունակուած էջ 13-էջ

ուած, թերթերը սպառնալիքներու
դէմ գոյատեւելու շարունակող,
հետզհետէ նեղացող օղակի մը մէջ
օր ըստ օրէ նուազող եւ հետեւաբար
ընդմիշտ իր շուրջ պատեաններ
հիւսող իրողութիւն մըն է Թուրք-
իոյ մէջ հայութիւնը:

Մենք դեռ կը շարունակենք
մնալ կարմիր ժապավեններով եզր-
ուած «Դէպքի վայրը»։ Զուրկ ենք
«Յեղապանութեան հատուցում»,
«Համարսարաններէ ներս հայոց
վերապահուած տեղ», «Արեւմտա-
հայերէնը պահպանելու համար Նա-
խարարական օժանդակութեան»
նման ուազմավարութիւններ ունե-
նալէ։ Մահմետականացուած հայոց
թոռները մկրտուելու, պսակուե-
լու, զաւակներն մեր դպրոցներ
արձանագրելու, տատերուն կամ
պապերուն աճիւնները մեր գերեզ-
մանատուները փոխադրելու ցան-
կութիւնով ներկայացած պահուն
«Ձեր նախնիները մահմետականա-
նալուն, դուք հայութիւնը մերժե-
լուդ պատճառաւ, ձեզի չենք ըն-
դունիր մեր համայնքէ ներս» ըս-

ուած պահուն ես մահմետականացած հայերուն հետ կողք կողքի պիտի ըլլամ: Սակայն ափսոս որ ներկայիս խնդիրը այս չէ: Խնդիրը նոր «արձէքաւոր հայութեան» մը կառուցումն է: Այդ կառուցումը քաղաքական հետեւանքներ պիտի ունենայ:

Սա իրողութիւնն մըն է, որ մէր
համայնքը լոկ հայ ինքնութեան
այս քաղաքական մթնոլորտին մէջ,
ոչ ալ այս երկրէ ներս յարատեելու
առիթ չունենալն է: Քաջարի ձայ-
ներու եւ սկզբունք ունեցող հայե-
րու ըրածներէն ներշնչուելու կա-
րիքը ունինք:

Սակայն այդ չըլլալու, մեր
վիշտերը հրապարակելը մերժելու
եւ ինքնութիւննիս մուրճի մը նման
ցցուած ամէն ինչի վրաց շպրտե-
լուս պատճառաւ մեր իրողութիւն-
ները եւ փորձառութիւնները կա-
րելի չէ ուրանալ: Հայութիւնը
ներկայացում մը չէ, որ պիտի
բեմադրուի ամենածանօթ կարծ-
րատիպներով: Հիմա խնդրեմ քիչ
մըն ալ հատինկ մեր էական իննդիր-
ներուն:

«Ц4ОУ»

Զրադաշտականութիւն

Ծարունակուած էջ 17-էջ

Աւեստայի (Avesta) 13-րդ հատուածում ասել էր, որ անհրաժեշտ էր ունենալ մարգարեկի հաւատքի ուսմունքի նկարագրութիւնը։ Հաս Զարադուշտրա անուան մասին շարադրանքի, ասուում էր, որ Աւեստայի լեզուով Զարադուշտրա անունը Բահուվրիհի (Bahuvrihi) լեզուի խառնուրդ է՝ «Զարատա»։

Նշանակել՝ «անզօր, տարեց» եւ
«Ուստրա» «Ուղտ», թարգմանա-
բար՝ «Տարեց Ուղտ», մէկը որ
ունի «տարեց ուղտեր» : Անուան
առաջին մասը նախկինում յաճախի
թարգմանուել էր «դեղին» կամ
«ոսկեգոյն»: Աւեստաի լեզուով
«Զարայ» (Zaray) նշանակութիւնը՝
«ունենաւ ուեղին ուղտեր»:

«Առաջարկությունները»:
Վաղ Զբաղացտականները,
Ճնշուած իրենց մարզպարէի անուան
տարրական հաշեղութեամբ, ասել
էին, որ նրա անունը նշանակել էր՝
«Ոսկեգոյն լոյս», սերուած Զարա
(Zara), եւ Ուշըրս ("Ushers")
բառերից՝ «Լոյս կամ Արյալոյս»:

Հարց չկար Զրադաշտի տոհմի
անուան մասին, Սպիտամա (Spitama)
նշանակել էր «Սպիտակ»: Զրա-
դաշտի հօր անունը Պուրշասպա
(Pourshaspa)՝ բազմաթիւ դիեր,
մայրը կռչւում էր Տուղդովա
(Dughdova)՝ «Տիկին կաթ» - Maid
Milk:

**Ձրադաշտը իր կնոջ՝ Հուկօվի
(Hunovի) հետ ունեցել երեք տղա-
ներ եւ երեք աղջկներ: Իր երեսուն
տարեկանին, Առուրա Մագդայի
կողմից լուսաւորումից յետոց, կի-
նը, զաւակները ու մի զարմիկ
Ձրադաշտականութեան հաւատքի
առաջին նորադարձներն եղել: Հա-
մաձայն Ձրադաշտական մի այլ
սուրբ գիրք՝ Եասնա-ներում
(Yasnas) եղած յիշատակութեան,
Ձրադաշտը Անահիտին աղօթել
(Anahita), Վիստասպա (Vistasp)**

(Ananita), Վիստասպա (Vistaspa) թագաւորի կրօնափոխութեան դարձի ատէն, Գաթա-ներում (Gat̄as) նա յիշատակուել էր որպէս պատմական մի անձնաւորութին:

ԾԱՐՈՒՆԱԿԵԼԻ -1

ԺԱՄԿԵՏԸ ԼՐԱՆՈՒՄ Է: ԼԻԱԳՐՈՒ 2020 ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՀԱՐԳաթերթիկն այսօր:

Քո պատասխանները կօգնեն որոշելու, թե ուր պետք է հատկացվեն առողջապահության, արտակարգի հրավիճակների ծառայությունների և կրթության համար նախատեսված միլիարդավոր դոլարներն ամեն տարի՝ հաջորդ տաս տարվա ընթացքում: Եթե չես լրացրել մարդահամարի հարցաթերթը, ապա հաշվառողը կմոտենա քեզ օգնելու համար՝ դիմակ կրելով և հետևելով տեղական կանոնակարգերին, որպեսզի ապահովի յուրաքանչյուրի անվտանգությունը: Մարդահամարի հարցաթերթը առցանց լրացնելու կամ փոստով այն ուղարկելու համար դեռ ժամանակ կա: Իմացիր ավելին 2020census.gov/hy կայքից:

2020CENSUS.GOV/hy

Վճարված է ԱՄՆ-ի Մարդահամարի Բյուրոյի կողմից

Shape
your future
START HERE >

United States®
Census
2020